

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

**Yevlaxda iki
uşaq atası
özünü
yandırdı**

yazısı səh.13-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 25 oktyabr 2017-ci il Çərşənbə № 220 (6834) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

**İlqar Məmmədov üçün son gün -
AŞ-ın hakimiyyətə verdiyi vaxt bitir**

REAL sədri oktyabrın 25-nə qədər azad edilməse, AŞ PA Nazirlər Kabinetini Konvensiyanın 46-cı maddəsini tətbiq etməyə çağıracaq

yazısı səh.3-də

**Etibar Məmmədovun Elçibəylə
bağlı dediklərinə reaksiyalar**

yazısı səh.6-da

**Qarabağda yeni savaşın
başlamasına dair hərbi
ekspertlərdən ilginç proqnozlar**

yazısı səh.9-da

**Azərbaycan AŞ-dan çıxsa,
avrointegrasiya dayana bilər**

yazısı səh.6-da

**Türkiyəli diplomat ürəyinə stend
qoyulmasından danışdı**

yazısı səh.3-də

**Dekabrda nəqliyyatda gediş
haqqı artırılacaq - iddia**

yazısı səh.4-də

**Milli Məclisin gündəliyi: təhsildə
yaş həddi götürülür, müşavir
vəzifəsi ləğv olunur**

yazısı səh.7-də

**Avropa İttifaqı Ermənistanla
saziş imzalamayacaq**

yazısı səh.10-da

**Müxalifətin 2018 şansı...
özləri "var" deyir**

yazısı səh.7-də

**"Türmədən qaçmaq
fikrinə düşübsüzmü" -
məşhur məhbuslar danışdı**

yazısı səh.13-də

İki cani harada gizlənir: İran, Rusiya, yoxsa Azərbaycan?

QAÇAN DUSTAQLARIN İŞİ GENERALI BİTİRƏ BİLƏR - ŞOK AÇAR FİQR

Qatardan qaçan məhkumlara altıbucaqlı açarı kim və necə düzəldib?; Penitensiar Xidmətin üç əməkdaşı saxlanıldı, əsas fiqur xidmətin rəis müavini Hüseyn Əlixanovun bacısı oğludur; Etibar Məmmədov və Əli Ağaminin mümkün gizlənmə yerləri...

musavat.com
Togrul İsmayil

yazısı səh.5-də

Baku İrəvanın 100 milyonluq silah kreditini heç elədi - ilginç gəlişmə

Müdafiə xərclərini artıran Azərbaycanın Belarusla yeni hərbi anlaşmasının bezi detalları məlum olub: işğalçı ölkənin öyündüyü "İsgəndər" "qılıncı" qanında qala bilər

yazısı səh.8-də

Əli Həsənov

**"Qaçqınkom"
sədrinin
nəvəsinin
məhkəmə
sirrə**

yazısı səh.5-də

**Bu gün
Türkiyədə yeni
partiya yaranır -
Meral Akşener
haqda hər şey**

yazısı səh.10-da

**"Lotu
Qulı"
azadlıqda**

yazısı səh.4-də

Putinin gələcək rəqibi: "Kırmı Ukrayna ərazisi hesab edirəm"

Kseniya Sobçak

"Beynəlxalq hüquq baxımından Kırmı Ukrayna ərazisi hesab edirəm".

APA-nın Moskva müxbirinin verdiyi məlumata görə, bunu dünən Rusiyada prezidentliyinə namizəd, tanınmış teleaparıcı Kseniya Sobçak mətbuat konfransında bəyan edib.

"Biz öz sözüümüzü, 1994-cü ilin Budapeşt memorandumunu pozduq. Söz verdik, lakin sözüümüzü tutmadıq. Bundan sonra biz müzakirə etməliyik. Bu, böyük problemdir", - deyərək vurğulayıb.

O, Ukrayna ilə münasibətlərin Rusiya üçün çox vacib olduğunu söyləyib: "Münasibətləri normallaşdırmaq lazımdır. Ukrayna sözsüz ki, Rusiya üçün çox vacib tərəfdaşdır. Normal, yaxşı münasibətləri bərpa etmək, yəqin ki, Rusiyanın qarşısında duran ən başlıca vəzifədir".

Qeyd edək ki, Rusiyada prezident seçkiləri gələn ilin martında keçiriləcək. Seçki kampaniyasına dekabr ayından start veriləcək.

Üzən məzənnə rejimi 2021-ci ilədək uzadıla bilər

Azərbaycanda 2018-2021-ci illərdə pul siyasətinin prioritet istiqamətləri açıqlanıb.

"APA-Economics" xəbər verir ki, bu, 2018-2021-ci illər üzrə iqtisadi və sosial inkişaf konsepsiyası və proqnoz göstəricilərinə əksini tapıb.

Sənəddə vurğulanı ki, qeyd edilən dövrdə makroiqtisadi koordinasiyanın gücləndirilməsi, inflyasiya hədəflərinə nail olunması sahəsində pul siyasəti və büdcə-vergi siyasəti arasında qarşılıqlı əlaqənin təmin edilməsinin ölkədə makroiqtisadi sabitliyin dayanıqlığı üçün vacib şərtlərdən biri olduğu nəzərə alınaraq, pul siyasətinin həyata keçirilməsi istiqamətində nəzərdə tutulan pul proqramının reallaşdırılması, habelə likvidliyin effektiv proqnozlaşdırılması istiqamətində aidiyyəti dövlət qurumları arasında koordinasiya, eləcə də iqtisadiyyatda gözlənilən effektiv idarə olunmasının vacib elementi olaraq bu sahədə siyasətin aktiv kommunikasiyası və hesabatlılığın təkmilləşdirilməsi çərçivəsində müxtəlif hədəf qrupları ilə dialoqun gücləndirilməsi nəzərdə tutulub.

Bundan başqa, çevik məzənnə rejiminin iqtisadiyyatın mənfəi xarici şoklardan etibarlı qorunması, iqtisadiyyatın və tədiyyə balansının tarazlaşdırılması üçün vacibliyi nəzərə alınaraq inflyasiyanın bərbəsa hədəflənməsi rejiminə keçidin ilkin şərti kimi üzən məzənnə rejiminin tətbiqinin davam etdirilməsi planlaşdırılır.

Bununla yanaşı, maliyyə bazarlarının inkişaf səviyyəsindən asılı olaraq pul siyasətinin operativ hədəfi kimi ilkin mərhələdə pul təklifi, sonrakı mərhələdə isə qısamüddətli faiz dərəcəsindən istifadə edilməsi, pul siyasətinin yeni əməliyyat lövbəri kimi qısamüddətli faiz dərəcəsindən istifadə olunması üzrə monetar islahatlar proqramının hazırlanaraq həyata keçirilməsi nəzərdə tutulub.

2018-ci il üçün yaşayış minimumu 173 manat müəyyənəndirilib

Azərbaycanda 2018-ci il üçün ehtiyac meyarının yuxarı həddi müəyyənəndirilib. Bununla bağlı müvafiq qanun layihəsi Milli Məclisə daxil olub.

Qanun layihəsinə əsasən, ünvanlı dövlət sosial yardımının təyin edilməsi məqsədilə gələn il üçün ehtiyac meyarının yuxarı həddi 116 manat məbləğində müəyyən edilib.

Bununla yanaşı, 2018-ci il üçün yaşayış minimumunun ölkə üzrə 173 manat, əmək qabiliyyətli əhali üçün 183 manat, pensiyaçılar üçün 144 manat, uşaqlar üçün 154 manat müəyyən edilməsinə nəzərdə tutulan qanun layihəsi də parlamentə daxil olub. (APA)

Qanun layihələri Milli Məclis tərəfindən qəbul olunduqdan sonra sənədlər təsdiqlənməsi üçün prezidentə göndəriləcək. Hər iki qanun 2018-ci il yanvarın 1-dən qüvvəyə minir.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

Zakir Həsənov İran generalları ilə görüşdü

Azərbaycanın müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov oktyabrın 24-də İranın müdafiə və silahlı qüvvələrə dəstək nazirinin müavini, ikitərəfli hərbi əlaqələr və hərbi-texniki əməkdaşlıq üzrə Birgə İşçi Qrupunun İran tərəfindən rəhbəri, general-mayor Höccətullah Qoreyşinin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Bu barədə Müdafiə Nazirliyindən məlumat verilib.

Z.Həsənov Bakıda iki ölkənin müdafiə nazirlikləri arasında hərbi əlaqələr və hərbi-texniki əməkdaşlıq üzrə Birgə İşçi Qrupunu işə başlaması münasibətilə təbrik edib, bunun müdafiə və təhlükəsizlik sahəsində münasibətlərin daha da inkişaf etdirilməsində mühüm rol oynayacağını vurğulayıb. O bildirib ki, hazırda Bakıda keçirilən işçi görüşünün təməli 2015-ci ildə İranın müdafiə nazirinin Azərbaycana səfəri çərçivəsində baş tutan görüşlərdə iki ölkənin Silahlı Qüvvələri arasında birgə işçi qrupu-

nun yaradılması məsələsinin müzakirəsi zamanı qoyulub.

Müdafiə naziri Dağlıq Qarabağ və ətraf rayonların uzun illərdə Ermənistanın işğalı altında olduğunu, bunun nəticəsində bir milyondan çox insanın didərgin düşdüyünü və qarşı tərəfin cəhəddə vəziyyəti gərginləşdirmək cəhdlərini qonağın diqqətinə çatdırıb.

Azərbaycanla İran arasında hərbi sahədə əməkdaşlığın ha-

zırkı vəziyyətdən məmnunluq hissi ifadə edən general-mayor H.Qoreyşi bu münasibətlərin inkişafında hərbi mütəxəssislərin qarşılıqlı səfərlərinin əhəmiyyətini qeyd edib. Cənubi Qafqazda hərbi-siyasi vəziyyət, o cümlədən Dağlıq Qarabağ probleminə toxunan qonaq münasibətinin sülh yolu ilə həllinin vacibliyini vurğulayaraq İranın Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü daim dəstəklədiyini diqqətə çatdırıb.

"Kanal 13" televiziyasının direktorunun məhkəməsi keçirilib

Oktyabrın 24-də "Kanal 13" internet televiziyasının direktoru Əziz Orucovun növbəti məhkəməsi keçirilib.

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində qanunsuz sahibkarlıq fəaliyyətində təqsirləndirilən jurnalistin məhkəməsinə hakim Mirzə Xankişiyev sədrlik edib. Məhkəmədə "Kanal 13"də mühasib işləmiş Kübra Məmmədova və Azərbaycanın İşğal Olunmuş Ərazilərindəki Tarix və Mədəniyyət Abidələrini Müdafiə Təşkilatı İctimai Birliyinin sədri Faiq İsmayilov ifadə veriblər.

Məhkəmədən sonra Ə.Orucovun həyat yoldaşı Lamiyə Orucova "Yeni Müsavat"a bunları deyib: "Məhkəməyə 4 şahid çağırılmışdı. Onlardan ikisi ifadə verdi. Digər şahidlərdən biri xaricdə yaşayırdı, digəri isə teleqram vurmuşdu. Əvvəlki iclaslarda olduğu kimi kanalın maliyyə məsələləri və eyni zamanda Qafqaz Mədiyanın rəhbərinin kim olması barədə suallar verildi. Soruşdular ki, Əziz müəllimlə iş müqavilələri hansı əsaslarla idi. Şahidlərin ifadələrindən razı qaldıq. Çünki nə var idisə onu dedilər. Prokuror çalışdı ki, Əziz müəllimin əleyhinə fikirlər alsın. Amma buna nail ola bilmədi. Külli miqdarda pulların mənimsənilməsi məsələsi qaldırıldı da, ortada heç bir fakt yoxdur. Əziz müəllimin özü çox yaxşı idi. Hər kəsə, jurnalist dostlarına və ona dəstək olanlara salam dedi. Hamıya təşəkkür etdi. Özü də düşünür ki, sonunda məhkəmə ədalətli qərar çıxarar. Şahidlərin ifadələri onu sübut edir ki, Əziz müəllimin heç bir təqsiri yoxdur. İşlərinin qanunvericiliyə uyğun qurub".

Qeyd edək ki, Ə.Orucov bu il mayın 2-də polisə müqavimət ittihamı ilə saxlanılıb, ona məhkəmə 30 sutka inzibati həbs cəzası barədə qərar çıxarıb. İyunun 1-də isə Baş Prokurorluğun Ağır Cinayətlərə dair İşlər üzrə İstintaq İdarəsində haqqında cinayət işi başlanıb, ona Cinayət Məcəlləsinin 192-ci (qanunsuz sahibkarlıq) və 308.2-ci (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə) maddələri ilə ittiham verilib.

□ CAVANSİR

Ağdamda 11-ci sinif şagirdi intihar edib

Ağdamda intihar hadisəsi baş verib.

APA-nın verdiyi xəbərə görə, rayonun Çullu kəndində 2001-ci il təvəllüdü, 11-ci sinif şagirdi Mənsur Quluzadə həyətlərində özünü asaraq öldürüb.

Hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları hadisə yerində intiharın səbəbini araşdırır.

Bakıda 22 dərəcə isti olacaq

Oktyabrın 25-də Bakı və Abşeron yarımadasında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gecə və səhər bəzi yerlərdə zəif duman olacağı, çis-kinli yağış yağacağı ehtimalı var. Mülayim cənub küləyi əsəcək.

ETSN-dən verilən məlumata görə, havanın temperaturunun gecə 11-14° isti, gündüz 18-22° isti, Bakıda gecə 11-13°, gündüz 20-22° isti olacağı gözlənilir.

Atmosfer təzyiqi 764 mm civə sütunu təşkil edəcək. Nisbi rütubət gecə 75-85 %, gündüz 55-65 % olacaq.

Tibbi-meteoroloji proqnoza əsasən, oktyabrın 25-dən 26-sı gündüzədək Abşeron yarımadasında arabir güclənən cənub küləyinin üstünlüyü əksər meteohəssas insanlarda narahatlıq hissi yarada bilər.

Azərbaycanın rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Səhər bəzi yerlərdə duman olacaq. Qərb küləyi gündüz ayrı-ayrı yerlərdə arabir güclənəcək.

Havanın temperaturunun gecə 9-14°, gündüz 21-26° isti, dağlarda gecə 3-8°, gündüz 13-18° isti olacağı gözlənilir.

Gözəl Bayramliya qarşı ittihamda yeni məzmun

Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının (AXCP) sədr müavini Gözəl Bayramlının səhhətində problemlər qalmaqdadır. Bu barədə "Yeni Müsavat"a məlumat verən vəkil Elçin Sadiqovun dediyinə görə, xanım Bayramlı hazırda soyuq dəymə və revmatizmdən əziyyət çəkir: "Onda artroz var - sümüklərin ovulması xəstəliyi. Bu xəstəliyə görə çoxdan müalicə alır. Hazırda müalicələr həbs olunmazdan əvvəl yazılan reseptlər əsasında aparılır. Həbs olunduğu müddətdə hər hansı müayinədən keçirilməyib."

E.Sadiqov onu da bildirdi ki, bir neçə gün əvvəl G.Bayramliya yeni məzmunlu ittiham elan olunub: "Gözəl Bayramliya qarşı irəli sürülmüş Cinayət Məcəlləsinin 206.1 (qaçaqmalçılıq) maddəsi saxlanıldı, amma məzmununda dəyişikliklər edildi. Əvvəl deyirdilər ki, Dövlət Gömrük Komitəsinin və Dövlət Sərhəd Xidmətinin əməkdaşları Gözəl Bayramlının üzərindən 12 min dollar aşkar ediblər. İndi isə deyirlər ki, rentgen aparatı aşkar edib. Biz də vəsatət verdik ki, rentgen aparatının 25 may 2017-ci il tarixli lent yazısı istintaqa təqdim olunsun. Vəsatətimizə cavab verilməyib. Gözəl Bayramlı isə siyasi fəaliyyətinə görə şərhləndiyini dedi".

Xatırladaq ki, G.Bayramlı 2017-ci il mayın 25-də Gürcüstandan Azərbaycan ərazisinə keçərkən Qazax rayonunun Şıxlı sərhəd nəzarət buraxılış məntəqəsində saxlanılıb. Ona qarşı Cinayət Məcəlləsinin 206.1-ci (qaçaqmalçılıq) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb.

□ DÜNYA

İlqar Məmmədov üçün son gün - AŞ-ın hakimiyyətə verdiyi vaxt bitir

AŞ PA vicdan məhbusu oktyabrın 25-nə qədər azad edilməsə, Nazirlər Kabinetini Konvensiyanın 46-cı maddəsini tətbiq etməyə çağıracaq ki, burada Azərbaycanın Avropa Şurasından çıxarılması məsələsi də var

Avropa Şurası Parlament Assambleyasının REAL sədri İlqar Məmmədovun azadlığa buraxılması üçün Azərbaycan hakimiyyətinə qoyduğu vaxt bu gün bitir. AŞ PA vicdan məhbusu oktyabrın 25-nə qədər azad edilməsə, Nazirlər Kabinetini Konvensiyanın 46-cı maddəsini tətbiq etməyə çağıracaq ki, burada Azərbaycanın Avropa Şurasından çıxarılması məsələsi də var.

AŞ PA-nın tələbinə Azərbaycan tərəfdən ən müxtəlif mövqelər var. Çoxları REAL sədrinin azadlığa buraxılmasının və ölkəmizin Avropa Şurasında qalmasının tərəfindədir. Bunun əksini ölkəmizin imicini qorumaq baxımından düşünənlər də var.

Ölkə iqtidarının bu günə qədər İ.Məmmədovu azad etməməsinə baxmayaraq, ilin sonuna qədər onun azad olunma ehtimalları yüksək dəyərləndirilir. Buna səbəb də hər zaman Azərbaycan hökumətinin bu tipli tələblərə bumeranq rolunu oynayan mövqə sərgiləməsidir.

İ.Məmmədovun vakili Fuad Ağayev hər şeyin Azərbaycan hökumətindən asılı olduğunu bildirdi: "Nə deyiblərsə, yaxud deməyiblərsə, hər şey hökumətdir. Mən proqnoz verməyi xoşlamıram. Keçən cümə günü İlqar Məmmədovla görüşdüm.

İlqar Məmmədov

Proqnoz verməyi o da xoşlamıram".

REAL sədrinin həyat yoldaşı Vəfa Məmmədova qərarı gözlədiklərini söylədi: "Qərarın necə olacağını gözləyirik. Hər halda, ümidimiz var ki, Nazirlər Komitəsi doğru qərar verər. Hələ bu istiqamətdə Azərbaycan tərəfi bir addım atmır. Açıq deyim ki, daha çox inamımız Nazirlər Kabinetinin verəcəyi qərarla bağlıdır. Çünki kim inar ki, bir gün ərzində İlqar Məmmədov azadlığa buraxılacaq. Buna ümid etmək gülməli olardı. Əgər hakimiyyət belə bir şey etmək istəsəydi, bu gün İlqar Məmmədov evdə olmalı idi. Ola bilər ki, ilin sonuna qədər İlqar azad etsinlər. Hər şey gözlənilir. Deyə bilmərəm ki, Azərbaycan tərəfi AŞ PA ilə hər hansı bir

razılıq əldə edəcək. Amma bu variant da ağıla gəlir ki, ilin axırına qədər azad olunsun. İlqarla bu həftə görüşməliyik. Sonuncu dəfə ötən həftə zəng etmişdi".

REAL-ın İdarə Heyətinin üzvü Azər Qasımlı ümidlidir: "Hər şey ola bilər. Bir günün içərisində İlqar Məmmədov azad oluna da bilər. Bu dəqiqə hər şey ölkə iqtidarından asılıdır. Bu qərar yalnız hakimiyyət verə bilər. Həbsdə saxlaya da, azad da edə bilər. Amma onu deyə bilərəm ki, İlqar bəy azad edilməsə, Azərbaycanın Avropa Şurasından çıxarılması prosedurası üçün səsvermə qərarının çıxarılması ehtimalları çox yüksəkdir. 31 ölkədən daha çoxunun səsvermə ehtimalları yüksək görünür ki, sorğuları Avropa İnsan Haqları Məhkəməsinə

göndərsinlər. Ümid edirəm ki, Avropa Şurası geri addım atmıyacaq. Hakimiyyətin heç bir halda Avropa Şurası ilə İlqar Məmmədovla bağlı razılığa inamıram. Sadəcə olaraq, Azərbaycan tərəfi öz tərəfindən bu addımı ata bilər. Oktyabrın 25-dən sonra belə bir qərar çıxarsa, iqtidar İlqar Məmmədovu azad edə bilər. Bu, gözlənilən haldır. Bu ehtimallar kifayət qədər yüksəkdir. Hər halda, gedən proseslər bunu göstərəcək. Bunun Avropa Şurası ilə razılaşdırılmış şəkildə olacağını düşünürəm. Əgər bunu etsəydilər, 25-nə qədər edərdilər. Nəyisə razılaşdırmağa nə ehtiyac var ki?"

Xatırladaq ki, İlqar Məmmədov 23-24 yanvar 2013-cü il tarixində İsmayilli şəhərində baş vermiş iğtişaşlarla əlaqədar həbs edilib. O, kütləvi iğtişaşlarda, polise müqavimət göstərməkdə ittiham olunaraq 7 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

2014-cü ilin mayında Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsi (AIHM) İlqar Məmmədovun həbsi və həbsxanada saxlanması ilə Avropa İnsan Hüquqları Konvensiyasının bir çox müddəalarını, o cümlədən azadlıq və şəxsi toxunulmazlıq hüququ, ədalətli məhkəmə hüququ və təqsirsizlik prezumpsiyası prinsipi haqqında 5.1, 5.4 və 6.2-ci maddələrinin pozduğunu tanıyıb. Məhkəmə İlqar Məmmədovun hər hansı delil olmadan saxlandığı qənaətinə gəlib.

Avropa Şurası (AŞ) Nazirlər Komitəsi dəfələrlə Azərbaycan hakimiyyətini AIHM-in Məmmədovun işi üzrə qərarını icra etməyə çağırıb. Oktyabrın 25-də AŞ Nazirlər Komitəsi Azərbaycan barəsində Avropa Konvensiyasının AIHM-in qərarlarını yerinə yetirməyən ölkəyə qarşı məsuliyyət tədbirlərinin tətbiqini nəzərdə tutan 46-cı maddəsinin tətbiq edilməsi haqqında məsələyə baxacaq.

□ **Cavansir ABBASLI**

İki şəhid atası, iki şəkil

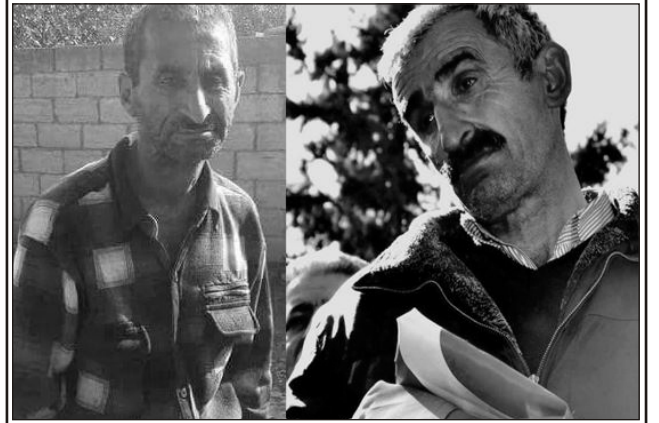
Xəlid KAZIMLI

Oşəkil dünyanın ən bədbəxt insanının fotosudur. Səkitə baxmaq olmur. 45 yaş olar, ya olmaz, amma dünyanın ən yaşlı adamı kimi görünür. Üzündən hüzn, gözümdən kədər, üst-başından kasıblıq, duruşundan fəxrliq, məzlumluq yağır.

O, şəhid atasıdır. 18 yaşlı yeganə oğlu səngərdə erməni gülləsinə tuş gəlib. O güllə bu atanın ürəyindən dəyib, dəlib, keçib, qəddini büküb, çirağını söndürüb.

Bu adam tam səmimi şəkildə oğluna dəyən güllənin özünə dəyməsini istədi.

Bu şəkil şəhid atalarının ümumiləşdirilmiş obrazı ola bilər. Bundan bir neçə ay öncə fotokamera qarşısında belə dayanan, belə baxan daha bir şəhid atası vardı. Onların şəkillərini yanaşı qoysalar, sanarsan, eyni adamlardır. Sadəcə, onların dərdi birdir. Hər ikisini oğul dərdi bir-birinə bənzədir.

Validənləri İraqda, Suriyada öldürülən azərbaycanlı yetimlərin halı bu insanların halından şükürlüdür. Onlara dövlət sahib çıxacaq, qollarından tutub bir yerə aparacaq. Amma bu adamlara daha heç kəs kömək edə bilməz - ne dövlət, ne cəmiyyət.

Onlara təsəlli vermək üçün "oğlun şəhidlik zirvəsinə ucalıb" deyirlər, "şəhidlər birbaşa cənnətə gedir" söyləyirlər, ancaq bu adamlara oğullarının yanlarında olması lazım idi, onlar (eləcə də başqaları) övladlarının hansısa zirvəyə ucalmasını, behişt göşəsinə düşməsinə istəmirilər.

Nə yazıq ki, müharibə aparən ölkələrin hamısının qədəri budur. Gənc əsgərlərin ölümü müharibənin fitrətində var. Müharibələr onları udmaq üçündür.

Qarşı səngərdə saatlarla hövsələ və diqqətlə uzanıb gözləyən snayper barmağını tiyəyə basanda bir gənci həyatdan qoparaçağını, bir atanın qəddini bükəcəyini, bir ananı ömrü boyu gözüyaşlı qoyacağını düşünür.

Onlar üçün nişangahda görünən şəxs sadəcə düşmən əsgəridir və düşmənlərin azalması lazımdır.

Bu hadisədən iki gün öncə səngərdə iki erməni əsgərinin güllələnməsi xəbərinə reaksiya verən bir sosial şəbəkə istifadəçisi yazmışdı ki, ölənlər düşmən olsa da, o, bu hadisəyə sevinmir, çünki erməni snayperlər də qisas alacaq.

Həmin adam humanizm prinsiplərindən çıxış etmişdi, amma başqa mövqedən yazanlar da vardı. Onlar da haqlı görünürdülər.

İllərdir ki, bu xüsusda daşdan keçən bir sual var: "Axı erməni əsgərinin Qarabağdakı səngərdə nə işi var ki, gülləyə də tuş gəlsin?"

Elədir, Qarabağ səngərlərində üz-üzə duran, bir-birinə snayper tufənginin nişangahından baxan erməni əsgərlər bizim əsgərin arasındakı fərq odur ki, bizimkiler öz dedə-baba yurdunu qoruyur, onlar isə başqa bir ölkənin ərazisinə gətiriliblər.

Ancaq bir iş də var ki, Qarabağa gətirilən əsgərlər könüllü deyillər, onlardan harda qulluq edəcəkləri barədə soruşan yoxdur, avtobuslara yığib gətirir, səngərə doldurur, güllə qabağına verirlər. 1988-93-cü illər arasında bizə qarşı döyüşən ermənilərlə indikilərin əsas fərqi budur.

Hər iki tərəfdə bu cür boynubükük qalan atalar rus hiyləgərliyinin və erməni avantürasının əsərləridir. Əgər ermənilər 30 il əvvəl bu avantüraya, separatçılığa başlamasalar, bu faciələrin heç biri yaşanmazdı.

Hazırda səngərdə gülləyə tuş gəlib ölənlər 18 yaşlı əsgərlər 30 illik müharibənin qurbanlarıdır. Onlar doğulanda Qarabağ müharibəsinin 12-ci iliydi.

Bu o zamanlar idi ki, hər iki tərəfdə siyasilər, ziyalılar tez-tez deyirdilər: "Biz bu münafiqəni özümüz həll etməliyik, övladlarımızı miras buraxmamalıyıq".

Ancaq olmadı, erməni maksimalizmi ("mütləq biz deyən olmalıdır") Qarabağ konfliktini həll etməyə imkan vermədi.

Bir şey gün kimi aydındır ki, düşmən ard-arda zərbələr alıb özünə gəlməyincə Qarabağ məsələsində kompromis yolu axtarmayacaq, sona qədər dirəşəcək.

O zamana qədər bu cür fotoların ürək dağlaması halları çox olacaq. Nə yazıq ki, bu, qaçılmazdır.

Zaman yetişəndə, iki ölkə arasında ədalətli sülh bərqərar olanda, düşmənçiliyin nə qədər mənasız olduğu aydın olacaq. Amma o zaman heç kəs müharibə qurbanlarını geri qaytara, ataların bükülmüş bellərini dikəldə bilməyəcək.

Ötən həftə ürəyində yaranmış problemlər səbəbindən tibb müəssisəsinə yerləşdirilən Türkiyənin Azərbaycandakı səfirliyinin mətbuat müşaviri Hamit Karadenizin durumu yaxşıdır. Bununla bağlı diplomat "Yeni Müsavat" a açıqlamasında bildirdi. Hamit bəy dedi ki, bir az əvvəl səfirliyə də baş çəkib və daha sonra evə döndü.

Əvvəllər ürəyindən şikayətçi olmayan diplomatın sözlərinə görə, səhhətindəki problem oktyabrın 18-də yaranıb: "Keçən həftənin üçüncü günü səhər erkən qalxıb həmişəki kimi, səhər gəzintisinə çıxdım. Daha sonra evə gəldim, hər şey yaxşı idi. 9-un yansı işə getmək üçün evdən çıxdım. Liftə minəndə sol tərəfimdə ağrı başladı. Evim səfirliyə yaxındır, odur ki, "keçər" dedim, iş yerinə gəldim. Ancaq baxdım ki, ağrılarım artır. Oğlum da kardioloqdur, onu aradım, dedim sol qolumda və sol tərəfimdə ağrı var, həmçinin tərləyirəm. Dedi təcili kardioloqa, EXO-ya get! Mən də çox yaxından tanıdığım və dəyər verdiyim Üzeyir doktoru (Üzeyir Rəhimov, "Baku Medical Plaza"nın kardiologiya şöbəsinin müdiri-E.P.) aradım, "həmən gəlin" dedi. Həyat yoldaşım ilə bərabər "Baku Medical Plaza"ya getdik. Üzeyir doktor EXO çəkildəndən sonra nəticəyə baxanda həyəcanlandı. Dedi hazırlıq görün, anjulya götürəcəyik. Ana damar

Türkiyəli diplomat ürəyinə stend qoyulmasından danışdı

Hamit Karadeniz: "Kardioloq zəruri olan hər şeyi edib"

Hamit Karadeniz

tutulubmuş. Qolumdan girdilər, damar açdılar. Demə, ciddi qəlb krizi keçiribmişəm". **H.Karadeniz bildirdi ki, bir az da gec olsaydı, riskli nəticələrlə üz-üzə qala bilərdi:** "Oğlumla danışmağın böyük faydası oldu. Həmçinin də həkimlər çox operativ davrandılar, yüksək səviyyədə diqqət göstərdilər. Stend qoyduqlar, bir gün nəzarət altında qaldım. İkinci gün də orda saxladılar. Daha sonra evə gəldim. Çox şükür, keçdi, artıq yaxşıyam". **Qardaş ölkənin diplomatı həkimlərdən bir daha razılıq elədi:** "Xəstəxanadan, doktor Üzeyir bəy başda olmaqla, bütün tibb personalının xidmətindən çox razıyıq. Çox gözəl xidmət etdilər".

Hamit Karadeniz bildirdi ki, bu müddətdə dostlardan böyük diqqət görüb: "Səfirimiz Er-

kan Özoral bəy yanıma gəldi. Digər diplomatlar, həmçinin dostlar da baş çəkdi, gələnlər, gedənlər, Azərbaycandan, Türkiyədən, həmçinin dünyanın digər ölkələrindən zəng edənlər çox oldu, hər birisinə təşəkkür edirdim".

Diplomat dedi ki, bundan sonra səhhətinə daha çox diqqət etməsi lazımdır: "Bir neçə gündür evdə dincəldim. Bu gün dedim işə gedim, bir-iki saat işdə olum. Kökəlməyi kənara qoyub anqlayacağıq. Dərmanları mütəmadi istifadə edirdim. Oğluma dedim gəlmə, amma o da gəldi, doktorla görüşdü. Dedi həkimlər zəruri olan hər şeyi ediblər. Oğlum Muhamməd Karadeniz Kırıkkale Universitetinin tibb fakültəsində kardioloji sahəsində uzmanlıq edir. Üzeyir bəyin anjusunu, müayinə, müalicəsini çox bəyəndi".

Dəyərli Hamit bəyə bir daha "keçmiş olsun" deyirik.

□ **Elsad PASASOY**

İki cani harada gizlənir: İran, Rusiya, yoxsa Azərbaycan?

Bakı-Astara-Bakı qatarının xüsusi təyinatlı vaqonunda paytaxta gətirilən məhbusların qaçması ölkə gündəminin müzakirə mövzularından biridir. Oktyabrın 23-də Bakı-Astara-Bakı qatarında xüsusi təyinatlı vaqonda Bakı şəhərinə müşayiət olunan 1980-ci il təvəllüdü, əvvəllər məhkum edilmiş, hazırda CM-in müxtəlif maddələri ilə təqsirləndirilən "Qoca" ləqəbi ilə tanınan Etibar Məmmədov və 1989-cu il təvəllüdü, CM-in müxtəlif maddələri ilə təqsirləndirilən "Abdulla" ləqəbli Əli Ağaminin axtarışları davam edir.

Onların məhz harada qaça bildikləri dəqiq bilinmədiyi üçün axtarışların da əhatə dairəsi məlum deyil. Məsələn, son iki gündə paytaxt Bakıda xüsusi gücləndirilmiş tədbirlər gözə dəymir. Bu o anlama gəlir ki, məhbusların Bakıda gizlənmə biləcəyi versiyası hələ ki yoxdur.

Bu arada lent.az saytı qaçışın necə gerçəkləşməsi barədə sensasion xəbər yayıb. Bildirilir ki, hər iki məhbus daha öncə 7-8 dəfə xüsusi təyinatlı vaqonla Lənkərana aparılıb-gətirilib.

Məhz həmin qatarla mütəmadi səfər etmələri məhbuslara plan qurmaq üçün fürsət yaradıb. Onlar bu məqsədlə altıbucaqlı formada olan xüsusi açar əldə ediblər. Məhbuslar Lənkərandan gələn qatar Bilecəri stansiyasına yaxınlaşarkən, sübh tezdən həmin açarla vaqonun pəncərəsini açıblar və qatar dayanan kimi pəncərənin demir barmaqlıqlı çərçivəsini çıxardaraq oradan dü-

Qaçan dustaqların işi generalın karyerasını bitirə bilər - şok açar fiqur

Qatardan qaçan məhkumlara altıbucaqlı açarı kim və necə düzəldib?; Penitensiar Xidmətin üç əməkdaşı saxlanıldı, əsas fiqur Penitensiar Xidmətin rəis müavini Hüseyn Əlixanovun bacısı oğludur; Etibar Məmmədov və Əli Ağaminin mümkün gizlənmə yerləri...

şüb qaçıblar. Yalnız qatar "28 May" stansiyasına çatanda hər iki məhbusun aradan çıxdığı məlum olub.

Astara-Bakı qatarı bir neçə məntəqədə İran sərhədinə yaxın keçir. Ola bilər ki, istintaq məhkumların qaçaq yolla İrana keçə biləcəkləri versiyasını da araşdırsın. Məhkumların qaç-

masının gec bilindiği (*amma nə qədər gec, bu, açıqlanmır*) səbəbindən onların həтта Rusiya və ya Gürcüstan istiqamətinə də gedə biləcəkləri istisna edilmir. Amma böyük ehtimalla qaçış planlaşdırılan bütün marşrutu dəqiq düşünülür. Onların hələ də Azərbaycanda gizləndikləri də gümanlar sıra-

sındadır. Ə.Ağami iki il əvvəl Şirvanda "Kriti Elvin" kimi tanınan Elvin Nəciyevi öldürüb. O, Samux dövlət sərhəd-keçid məntəqəsini keçmək istəyərkən yaxalanıb. E.Məmmədov həmin qətl işinə görə tutulsa da, rəsmi məlumatdan görünüyü kimi, Cinayət Məcəlləsinin 234.4.3-cü - külli miqdarda

uşaq yaşlarında cinayət törətdiyi üçün həbsə düşüb. "Maloletka"da qaldığı dövrdə həbsxana nəzarətçisini qətlə yetirib. Yaşı az olduğu üçün bu cinayətə görə 10 il azadlıqdan məhrum edilib. "Qoca"nın həbsxanada "nadzor"u qətlə yetirməsi kriminal aləmdə səs-küyə səbəb olub. Təkcə

Azərbaycanda deyil, keçmiş MBD ölkələrində kriminal aləm üzvləri tərəfindən onun avtoriteti qəbul edilib.

Xələcdə cəza çəkdiyi müddətdə onun həbsxanada "bunt" qaldırdığı bildirilir. O, azadlığa çıxdıqdan sonra Bakıda və Azərbaycanın başqa bölgələrində kriminal "razborkalar" a qoşulub. Dəfələrlə xırda cinayətlərə görə saxlanılıb, lakin bir müddət sonra azadlığa çıxıb. "Qoca"nın "Lotu Quli" ləqəbli Nadir Səlifova yaxın olduğu iddia olunur.

Qaçanlar hələ tutulmasada, Baş Prokurorluqda faktla bağlı başlatılmış istintaq Penitensiar Xidmətin üç əməkdaşının saxlanmasına səbəb olub. Belə ki, qarovul rəisi Ceyhun Səmədov, qarovul rəisinin müavini Fuad Hacıyev və qarovul rəisinin digər müavini Tural Poladxanov saxlanılaraq istintaq cəlb ediliblər. Hər üç şəxs son iki gün Nərimanov Rayon Polis İdarəsinin təcridxanasında keçirib. Bundan başqa, həmişə zamanı qatarda olan Penitensiar Xidmətin bir neçə əməkdaşı isə dindirilir.

Qarovul rəisi Ceyhun Səmədovun Penitensiar Xidmətin rəis müavini, ədliyyə general-mayoru Hüseyn Əlixanovun bacısı oğlu olması barədə məlumat yayılıb ("Report"). Uzun illər prokurorluq orqanlarının işləmiş H.Əlixanov 2004-cü ildən ədliyyə orqanlarında xidmətə keçirilərək Ədliyyə Nazirliyinin Məhkəmə İcraçıları Baş İdarəsinin rəisi təyin edilib. 2007-ci ildən Penitensiar Xidmətin rəis müavini. Mümkündür ki, bu cinayət işində əsas fiqurun RX rəis müavini-nin ən yaxın qohumu olması generalın da karyerasına ciddi təhlükə olsun. Hələ bir çox gizli məqamların dustaqların həbsindən sonra üzə çıxacağı gözlənilir ki, bu da onların hökmündən əvvəl yüksək vəzifəli bəzi şəxslərə hökm (cəza) veriləcəyi etimalını gücləndirir.

ORXAN

Baş nazirin müavini, Qaçqın və Məcburi Köçkünlərlə İş üzrə Dövlət Komitəsinin ("Qaçqın-kom") sədri Əli Həsənovun nəvəsi Nail Allahverdiyevin məhkəməsinin nə vaxt başlayacağı haqda bilgi verilmir. N.Allahverdiyev bu il avqustun 3-də saat 21:00 radələrində paytaxtın Nərimanov rayonu ərazisində "Mercedes-Gelandewagen" markalı avtomobillə iki nəfərin ölümü və iki nəfərin müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri alması ilə nəticələnən ağır yol-nəqliyyat hadisəsi törədib. Araşdırmalar zamanı məlum olmuşdu ki, həmin vaxt Nail Allahverdiyev "Mazda" markalı avtomobillə ötürmüş.

Qəza zamanı "Qaçqın-kom" sədrinin nəvəsinin yanında olan Mehdi Əliyev həlak olmuşdu. Dünyasını dəyişənlərdən biri piyada Vaqif Əsədov olmuşdu. O, yol kənarında olarkən Nail Allahverdiyevin idarə etdiyi maşının altında qalaraq dünyasını dəyişmişdi. Qəza zamanı yaralanan iki nə-

fər isə Türkiyə vətəndaşları idi. Ər-arvad olan şəxslər müalicə üçün Türkiyəyə yola salınıb.

Xətai Rayon Məhkəməsində Cinayət Məcəlləsinin 263.3-cü (yol hərəkəti qaydalarını pozma - iki və daha artıq şəxsin ölümünə səbəb olduqda) və 264-cü (Yol nəqliyyat

"Qaçqınkom" sədrinin nəvəsinin məhkəmə sirri

Nail Allahverdiyev barəsində 4 aylıq həbs müddəti bitəndən sonra (dekabrın 3-ü) azadlığa buraxıla bilər; Əli Həsənov uyğun zaman gözleyir

hadisəsi yerindən qaçma) maddələri ilə ittiham olunan Nail Allahverdiyev barəsində 4 ay müddətinə həbs-qətimkan tədbiri seçilib. O, Bakı İstintaq Təcridxanasına köçürüldü.

Qeyd edək ki, təqsirləndirilən şəxsin vəkili Sevdilər Bayramov ayarım əvvəl gözlənilmədən işdən kənarlaşdırılıb. N.Allahverdiyevin hüquqlarını hazırda vəkil Muxtar Mustafayev müdafiə edir. M.Mustafayev hələ indiyədək bu işlə bağlı hər hansı açıqlama verməyib.

Muxtar Mustafayev Amerika Vəkillər Birliyinin Assosiativ üzvü və 2005-ci ildən Beynəlxalq Vəkillər Birliyinin üzvüdür. O, Beynəlxalq Bank işinə görə həbs edilən "PNN Group" şirkətinin təsisçilərindən olan Nizami Piriyevin də vəkili olub. ANS Teleradio Şirkətinin Milli Televiziya və Radio Şurasına (MTRŞ) qarşı iddiası əsasında məhkəmədə də ANS-in nümayəndəsi vəkil Muxtar Mustafayev olub.

Qəza baş verən zaman xüsusilə sosial şəbəkələrdə

Əli Həsənovun istefa verməli olduğu bildirilir, Nail Allahverdiyevə ağır cəza istənilirdi. Bir neçə gün sonra hadisənin və N.Allahverdiyev barəsində həbs qərarının üç ayı tamam olacaq. Artıq nə Əli Həsənov nəvəsindən danışsın, nə də Nail Allahverdiyevin vəkili yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi, mətbuata hər hansı açıqlama verir.

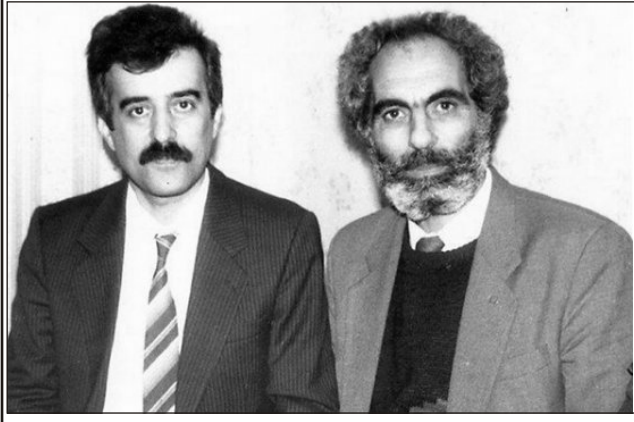
Hüquqşünasların rəyinə görə, məhkəmənin qərarından asılı olaraq Nail Allahverdiyev barəsində 4 aylıq həbs müddə-

ti bitəndən sonra (dekabrın 3-ü) o, azadlığa da buraxıla bilər. Əli Həsənovun nəvəsinə qarşı irəli sürülən ittihamların Cinayət Məcəlləsində həbs müddəti maksimum 10 ildir. Ağırlaşdırıcı hallar, yeni içkili, narkotikin təsiri altında olması halları yoxdursa, bu da nəzərə alınır. Mümkündür ki, istintaq həbsin uzadılması ilə bağlı təqdimat versin və məhkəmə ya ilin sonunda, ya da növbəti ilin əvvəlində başlasın.

Xəbərlərə görə, Ə.Həsənov vəziyyəti dəyişmək üçün müxtəlif cəhdlər edir və nəvəsinin məhkəməsi üçün uyğun zamanı gözleyir. Yada salaq ki, Ə.Həsənov mərhum Mehdi Əliyevin ailəsinə ev və maşın verib. Baş nazirin müavininin maddi təminatı bununla da bitməyib. Ə. Həsənov mərhum Mehdi Əliyevin xanımını işlə təmin edib, onun 3 yaşlı övladını da 18 yaşına çatanaqədər himayəyə götürüb.

Belə iddialar da vardı ki, Ə.Həsənov məhz məhkəmə başlayan ərzədə "öz xahişi" ilə işdən çıxsa da bilər.

YM

Etibar Məmmədovun Elçibəylə bağlı dediklərinə reaksiyalar

Pənah Hüseyn: "Etibar bəyin uzaqlaşdırılması Elçibəyin oradakı hansısa bir fəaliyyəti ilə əlaqələndirilir" **Ədalət Tahirzadə:** "Xəbərim yoxdur"

Azərbaycanın tanınmış ictimai-siyasi xadimi, AMİP lideri Etibar Məmmədovun kulis.az-a verdiyi geniş müsahibə gündəmə oturub. Uzun müddətdir siyasətdən uzaqlaşan və ara-sıra kiçik açıqlamaları ilə gündəmə gələn E.Məmmədovun bu bəlkə də son 10 ildə verdiyi ilk geniş müsahibədir. AMİP liderinin siyasətdən kənar olan bu müsahibəsində mərhum prezident Əbülfəz Elçibəylə bağlı dedikləri ciddi müzakirələrə səbəb olub.

Tanınmış siyasətçi Bakı Dövlət Universitetinin tarix fakültəsində oxuyarkən Elçibəyin ona dərs dediyini xatırladaraq, həmin ildə mərhum prezidentin üzünə durmaq üçün tələblər edildiyini bildirdi: "Biz birinci kursda oxuyandan bildirdik ki, belə bir müəllim var. Çalışdırdıq mühazirələrinə gedək. Çünki o, mühazirədə başqa şeylərdən danışdı. Üçüncü kursda oxuyanda bizə dərs deməyə başladı. İmtahan günü Elçibəy gəlib çıxmadı, imtahanı Rafiq İsmayılov götürdü. İmtahan bitənə yaxın öyrəndik ki, Elçibəyi həbs ediblər. O, Azərbaycanın işğalından başlamış, türkcülüyə qədər, nə bilim kommunist rejimindən başlamış antikommünizm qədər hər şeydən danışdı. Mən deməyəm ki, milli azadlıqla bağlı danışdı. Bu lap həddi keçmək olardı. Əsasən dərsdə bizə keçilməyən şeyləri danışdı. Yəni qapalı şəkildə nələrisə deyirdi. Elə həmin bu hadisələrə görə mən universitetdən qovdular. 1974-cü il idi, dərənəyə bənzər bir şeylər yaratmışdıq. "Odlar yurdu" adlı bir divar qəzeti çıxardıq. Asdıq divardan, iki saat sonra gəlib onu yığışdırdılar. O zaman universitetdə DTK-nın kuratoru var idi. O gəldi, dekan gəldi, bizi apardılar rektorun yanına. Orda da baş məqalə mənimki idi. Cənubi Azərbaycandakı Milli Hökumət haqqında yazmışdım. Yazıda Milli Hökumətin apardığı təhsil islahatlarından, iqtisadi islahatlardan, mədəni islahatlardan yazmışdım. Axırda belə bir cümlə var idi: Bütün bunlar göstərir ki, Azərbaycan müstəqil olsa hansı nailiyyətləri əldə edə bilər. Bilərəkdən bunu yazmışdım. Həmin cümlədən yapışib mənə təzyiq edirdilər. Məndən tələb etdilər deyim ki, mənə buna Elçibəy təhrik edib. Onun üzünə durmağımı tələb etdilər. Mən də etmədim, ona görə qovdular. Ancaq sonra təzədən bərpa edildilər".

Sabiq baş nazir, AXP lideri Pənah Hüseyn BDU-nun tarix fakültəsində oxuyarkən E.Məmmədovla bağlı bu cür söz-söhbətlərin gəldiyini təsdiqlədi: "Etibar bəyin universitetdən uzaqlaşdırılması faktı doğrudur. Dəqiq deyə bilməsəm də, amma o dövrdə Etibar bəyin uzaqlaşdırılması Elçibəyin oradakı hansısa bir fəaliyyəti ilə əlaqələndirilirdi. Bu məlum faktdır. Amma konkret nəyə görə, hansı məsələ ilə bağlı bunun baş verdiyini Etibar bəyin özü daha yaxşı deyər. Mən 1975-ci ildə universitetin tarix fakültəsinə qəbul olmuşam. Ona görə 1974-cü ildə baş verən hadisə ilə bağlı məlumatım eşitdiklərimdən ibarətdir".

Elçibəy haqqında çoxsaylı məqalələr və kitabların müəllifi olan, mərhum prezidentin özəl mətbuat katibi Ədalət Tahirzadə bu barədə heç nə eşitmədiyini qeyd etdi: "Açıq, Etibar bəyin nə dediyini bilmirəm. Çünki neçə gündür Türkiyədəyəm. Sizin dediyiniz konkret məsələ ilə bağlı indiyə qədər heç nə eşitməmişəm, əsla xəbərim yoxdur. Yalnız onu eşitmişəm ki, Elçibəy Etibar Məmmədovun müəllimi olub".

□ **Cavansir ABBASLI**

Son zamanlar gündəmə olan, rezonans doğuran məsələlərdən biri də Azərbaycanın Avropa Şurasından çıxması təhlükəsi ilə bağlıdır. Belə ki, Avropa Şurası Parlament Assambleyasında (AŞ PA) oktyabrın 11-də Azərbaycanda insan haqları ilə bağlı iki qətnamə qəbul olundu.

Azərbaycan AŞ-dan çıxsa, avrointegrasiya dayanacaq mı...

Qətnamələrdə Azərbaycan hakimiyyəti tənqid edildi. Rəsmi Bakının da AŞ PA-ya cavabı çox sərt oldu. Bu qətnamələrdən əvvəl də Azərbaycan rəsmiləri Avropa Şurasının rəhbərliyini anti-Azərbaycan mövqe tutmaqda ittiham edirdilər. Nəticədə Azərbaycan rəsmiləri Avropa Şurası ilə münasibətlərinə yenidən baxmaq qərarına gəldilər. Hər iki tərəfin sərt ritorikası isə Azərbaycanın Avropa Şurasından çıxması ehtimalını artırır.

Bəs görəsən, Azərbaycanın Avropa Şurasını tərk etməsi, ümumiyyətlə, Avropadan kənar qalması deməkdir? Bu, Avropaya inteqrasiya prosesinin dayanmasına da səbəb olacaqmı? Yoxsa Avropanın digər strukturları ilə münasibətlər davam edəcək və dövlətimiz Avropanı iqtisadi və siyasi mənada itirmiş olmayacaq?

"Yeni Müsavat"ın suallarını cavablandıran politoloq, "Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu bildirdi ki, Azərbaycanın Avropa Şurasından çıxması heç də Avropanın digər strukturları ilə münasibətlərini azaltması demək deyil: "Sadəcə onu nəzərə almaq lazımdır ki, Avropa Şurası Avropanın əsas strukturlarından biridir. Birincisi, oradan çıxmaq bizə sərf eləmir. Çünki biz çıxsaq Ermənistan qalacaq və Avropa əleyhimizə qətnamələr qəbul ediləcək. Halbuki indiki şəraitdə Qarabağla bağlı Avropa Şurası Parlament Assambleyası Azərbaycanın xeyrinə bir neçə qətnamə qəbul edib. Doğrudur, bu qətnamələr yerinə yetirilmir. Ancaq fakt ondan ibarətdir ki, bu qətnamələr Azərbaycanın xeyrinədir. Azərbaycan Avropanın digər strukturları - Avropa Parlamentindən, Avropa İttifaqı Komissarlığı və ATƏT-lə əməkdaşlığı da-

ki, "Şahdəniz" qazını rahatlıqla Avropaya çıxara bilsin. Bütün bunlar gündəmə gələn Azərbaycanın AŞ-dan çıxması ümumilikdə Avropa-Azərbaycan münasibət-

daxil olmaqla, bütün maraqlı qruplarını Azərbaycan və Avropa Birliyi arasında əlaqələri cari situasiyadan deyil, strateji kontekstdən dəyərləndirməyə, əməkdaşlı-

Qubad İbadoğlu: "İstənilən halda bu münasibətlərin enerji əməkdaşlığına ziyan vuracağına inanmıram"

vam edəcək. Amma Avropada Azərbaycanın Avropa Şurasından çıxmasına mənfi münasibət bəslənəcək. Bunu Azərbaycanın Avropadan uzaqlaşması kimi dəyərləndirənlər də tapılacaq. Çünki bir müddət öncə Azərbaycan "Avronest"dən - Şərq Tərəfdaşlığı Parlamentlərarası Əməkdaşlıq Qrupundan çıxmışdı, sonra yenidən geri qayıtdı. Yəni biz heç bir halda Avropadan uzaqlaşma bilmərik. Avropadan uzaqlaşdıqca Rusiyanın ölkəmizə təzyiqləri arta bilər. Bu da bizim mənafeələrimizə uyğun deyil. Çünki rəsmi Bakı da bu günlərdə Rusiyanı həm də ona görə tənqid edir ki, getdikcə Ermənistan dəstəyini artırır. Silah-sursat alması üçün kredit verir, üstəgəl, hərbi qoşun birlikləri yaradır, Ermənistanın işğalçı siyasətinə göz yumur. Bütün bunlar varkən biz Avropadan uzaqlaşma bilmərik".

Politoloqun fikrincə, əsas amillərdən biri də odur ki, Avropa İttifaqı ölkələri Azərbaycanın əsas iqtisadi tərəfdaşlarıdır: "İkincisi, Azərbaycan TAP və TANAP xətlərini ona görə inşa edir

Elxan Şahinoğlu: "Avropanın digər strukturları ilə əməkdaşlıq davam edəcək, amma ölkəmizin AŞ-dan çıxmasına mənfi münasibət bəslənəcək"

lərinə mənfi təsir etməsə də, kölgə sala bilər. Mən hesab etmirəm ki, Azərbaycan bunu istəyir. Çünki Səməd Seyidovun Azərbaycanın Avropa Şurası Parlament Assambleyası nümayəndə heyətinin son çıxışına diqqət yetirsək, görürük ki, o da bunun tərəfdarı deyil. Sadəcə, dialoqu genişləndirmək lazımdır, hər iki tərəf geri addım atmalıdır ki, biz bu gərginliyi ortadan qaldıra bilək".

Azərbaycan Demokratiya və Rifah (ADR) Hərəkatının sədri Qubad İbadoğlu isə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında vurğuladı ki, AŞ-dan çıxmaqla Azərbaycan Avropa ilə ticarətdə bazarlara girmək üçün güzəşt imkanlarını itirə bilər: "Ölkəmizin Avropa Şurasından çıxması və ya çıxarılması nə bugünkü gerçəkliyi, nə də gələcək perspektiv baxımından nə Azərbaycan dövlətinin və nə də xalqının maraqlarına uyğun deyil. Əksinə, Azərbaycan və Avropa İttifaqı arasında əməkdaşlığın inkişafı, strateji tərəfdaşlığa dair hazırlanan Assosiasiya Sazişi imzalanmalıdır. Odur ki, mən vətəndaş cəmiyyəti, media və siyasi partiyalarda

ğın davam etdirilməsi və hərtərəfli inkişafı üçün vahid mövqedən çıxış etməyə və noyabrın 24-də Brüsseldə keçiriləcək növbəti "Şərq Tərəfdaşlığı" sammitində Avropa Birliyi ilə Azərbaycan arasında sazişin imzalanmasına dəstək olmağa çağırıram. Hesab edirəm ki, bu məsələyə münasibətdə parlament və dövlət rəsmiləri məsuliyyətsiz çıxışlarına və səbətsiz bəyanatlarına son qoymalı, "Avronest" Parlament Assambleyasına və "Mədən sənayesində şəffaflıq təşəbbüsü"ne münasibətdə buraxılmış səhvlər təkrarlanmamalıdır. Eyni zamanda bildirmək istərdim ki, Avropa Şurası ilə əlaqələrin pisləşməsi AB-nin institutları ilə hərbi, təhsil, nəqliyyat, ticarət, investisiya, enerji kimi vacib əməkdaşlıq imkanlarını da məhdudlaşdıracaq, bu təklənən və izolyasiya olunan Azərbaycanı qonşuluqda olan böyük dövlətlərin təsirini və nəzarəti altında inkişafdan və sivil dünyaya inteqrasiyadan geri salacaq. Avropa ilə ticarətdə bazarlara girmək üçün güzəşt imkanlarını itirə bilərik, təbii ki, oradan Azərbaycanca sərmayə qoyuluşu da azala bilər. Nəqliyyat və kommunikasiya əlaqələrində dəyişikliklər mümkündür. Amma istənilən halda bu münasibətlərin enerji əməkdaşlığına ziyan vuracağına inanmıram. Yəni Azərbaycan neftinin və qazının əsas alıcısı Avropa ölkələri olacaq. Avropa bazarına qeyri-neft sektorunun məhsullarının çıxarılmasında çətinliklər yarana bilər. Avropa İnvestisiya Bankından kredit almaq sahəsində də çətinliklərlə qarşıla bilərik. Siyasi münasibətlərə gəlincə, onun diplomatik münasibətlərə təsiri olmayacaq, amma Avropa İnstitutlarında təmsilçiliyin səviyyəsi zəifləyəcək".

□ **Nərgiz LİFTİYEVƏ**

Gələnlən il Azərbaycanca keçiriləcək prezident seçkiləri hazırda ölkə gündəminin bir nömrəli mövzularından biridir. Seçki mühiti olmasa da, bu mühiti yaratmaq üçün addımlar atılmasa da, bəzi siyasətçilərin namizədliklərini irəli sürmələri 2018 seçkilərini gündəmdə saxlayır.

Siyasi ekspertlər indi də müxalifətin belə birliklərə ehtiyacının olduğunu qeyd edirlər. Reallıq naminə heç bir siyasi partiyanın təkbaşına iqtidara gəlmək gücünün olmadığı göz önündədir.

Prezidentliyə iddiasını ortaya qoyan şəxslərdən VIP sədri Əli Əliyev ümitsiz deyil: "Hələlik seçkilərlə bağlı ümitsiz olmağa bir əsas yoxdur. Çünki bu, seçkilər ərəfəsi

lindən müstəqilliyimizə olan təzyiqlər, "5-ci kolon"un ölkə daxilində fəallaşması, 40 km-lik qanunun qəbulu, sərhəddə məhsullarımızın saxlanması, silah anbarının "partla(dıl)ması" və s. hadisələr digər tərəfdən seçkinin mənzərəsinə deformativ təsir göstərən acı reallıqlardır. Daxili amillər də fərqlidir. Hakimiyyət ciddi şəkildə daxili dəyişikliklərə getməyi planlaşdır

caq. Siyasət bəlkə də ən çox proqnozlaşdırılmayan sahə olduğundan, nələrin baş verəcəyini öncədən hesablamaq olmur. Bu baxımdan, yalnız lazım olanı etmək və inanmaq lazımdır ki, vəziyyətin yaxşıya dəyişməsi mütləq baş verəcək. Mən buna inanıram. Özümü də bu seçkilərdə əsas favoritlərdən biri kimi görürəm".

Sabiq dövlət müşaviri, politoloq Qabil Hüseynli bildirdi ki, keçirilən kütləvi tədbirlərdə müxalifətin bir araya gələ bilmədiyi açıq görünür: "Adıca kütləvi tədbirlərin keçirilməsi məsələsində müxalifət eyni taktikanı sərgiləyə bilmir. Üstəlik, hər mitinqdən sonra müxalifətin aparıcı qurumları arasında sosial şəbəkələrdə ciddi söz atışmaları baş verir.

Milli Məclisin gündəliyi: təhsildə yaş həddi götürülür, müşavir vəzifəsi ləğv olunur

Parlamentin növbəti iclasının gündəliyinə 35 məsələ daxil edilib "Milli Məclisin növbəti plenar iclası oktyabrın 31-də keçiriləcək". Bunu modern.az saytına Milli Məclisin mətbuat katibi Akif Təvəkküloğlu deyib. A.Təvəkküloğlu əlavə edib ki, parlamentin növbəti iclasının gündəliyinə 35 məsələ daxil edilib.

Gündəlikdə bir sıra qanunlara və sənədlərə dəyişikliklər də nəzərdə tutulur. Azərbaycanda "Dövlət qulluğu haqqında" Qanuna dəyişiklik təklif olunur. Dəyişiklik qanunun 11-ci (İnzibati və yardımçı vəzifələrin təsnifatı) maddəsində edilir.

Hazırkı təsnifatda Prezident Administrasiyası rəhbərinin vəzifəsi, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasında Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidentinin fəaliyyətini təmin edən struktur bölmənin rəhbərinin vəzifəsi, Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Aparat rəhbərinin vəzifəsi, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyə Məhkəməsinin Aparat rəhbərinin vəzifəsi, Azərbaycan dövlət başçısının icra səlahiyyətlərini həyata keçirən orqanın Aparat rəhbərinin vəzifəsi, Azərbaycan dövlət başçısının fəaliyyətini bilavasitə təmin edən digər orqanların rəhbərlərinin vəzifəsi, Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsinin Aparat rəhbərinin vəzifəsi əksini tapıb.

Dəyişikliklə isə təsnifatdan Azərbaycan Respublikası Dövlət müşavirlərinin vəzifəsi çıxarılır.

Maddədən (inzibati vəzifələrin birinci təsnifatı) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiya rəhbərinin müavini vəzifəsi də çıxarılır.

Layihə Milli Məclisin plenar iclasına tövsiyə olunub. Milli Məclisin iclasında Əmək Məcəlləsinə də dəyişikliklər ediləcək.

Modern.az-ın məlumatına görə, Məcəllənin 4-cü maddəsinə (bu Məcəllənin təbii edildiyi iş yerləri) maddəsinə edilən dəyişiklikdə göstərilir ki, Azərbaycan Respublikasının qanunlarında müəyyən edilmiş dövlət büdcəsindən maliyyələşən müəssisələrində çalışmanın yaş həddi elmi müəssisə və təşkilatlar, ali təhsil müəssisələrinə şamil edilmir.

Həmçinin, 65-ci maddəyə (İşçilərin attestasiyası, onun keçirilməsi qaydaları və şərtləri) edilən dəyişikliyə görə, yalnız müvafiq iş yerində azı bir il çalışmış işçilər attestasiyadan keçirilə bilər. Hər bir işçi üç ildə, elmi işçilər isə beş ildə bir dəfədən çox olmayaraq attestasiyadan keçirilə bilər.

Bununla da ictimai rəydən onun ətrafında birləşməyə çağırış edirmiş kimi görünür. Siyasi partiyalar xalq və dövlətin maraqlarını nəzərə alaraq, öz platformalarını, ideyalarını irəli sürməlidirlər. Hələ ki bunların şahidi deyilik. Bu məsələlər ətrafında da hər hansı bir diskussiya da açılmayıb. Müxalifət düşürgəsindəki səssizlik hələ ki pozulmayıb. Bu cür davam etsə, gələcəkdə də müxalifətin ciddi nəticələr qazanacağını proqnozlaşdırmaq çətindir".

□ **Cavanşir ABBASLI**

Müxalifətin 2018

Şansı-özləri "var" deyir

Əli Əliyev: "Özümü bu seçkilərdə əsas favoritlərdən biri kimi görürəm"

Bu istiqamətdə gedən müzakirələrin əsasını müxalifətin qarşından gələn seçkilərdə şansları təşkil edir. İndiki situasiyadan çıxış edərək, demokratik düşürgəni şanssız görənler tam əksəriyyət təşkil edirlər. Amma bununla belə, seçkilərə uzun zaman qaldığını düşünərək, müxalifətin toparlanıb, şanslarını seçkilərdə artırmaq imkanlarının olduğunu deyənler də var.

Doğrudur, hazırda seçkilərlə bağlı müxalifətin yaratdığı bir birlik və ya blok yoxdur. Amma seçkilərə kimi bunun olmayacağını demək də düzgün olmazdı. Çünki indiyə qədər əksərən müxalif düşürgə seçkilərə az müddət qalmış birlik yaradıb, bu birliklə seçkilərə qatılıb. Təsədüfi deyil ki, müstəqillik illəri ərzində bütün seçkilərdə ölkə müxalifəti bütöv şəkildə birlik yaratmasa da, düşürgənin bir kəsimi birlik yaradaraq prezident və ya parlament seçkilərində iştirak ediblər. Həmin birliklərin isə zaman-zaman müəyyən uğurlar qazandığını da az şahidi olmamışıq.

fərqli şəraitdə baş tutur. Bizdən asılı olan səbəblərlə yanaşı, qeyri-müəyyənliyi artıran qlobal amillər də mövcuddur. Seçkinin taleyinə təsir göstərəcək kənar amillərə nəzər salmaq. Dünya çox mürəkkəbdir, mütəxəssislər vəziyyəti cəhan müharibələrinin başlanğıcında olan beynəlxalq durum kimi dəyərləndirirlər. Belə ki, Rusiya-Qərb qarşıdurması Ərəb baharı kimi başlamış son onillik, indi artıq Çin, Yaponiya, Şimali və Cənubi Koreya, Yaxın Şərq bütövlükdə, Türkiyə, İran, ABŞ, AB kimi qlobal gücləri ağıuşuna almış bir prosesin içindədir. Dünyanın enerji və digər resursları tükəndikcə, mübarizə amansız xarakter almağa başlayıb. Bizim üzərindən bu çəkişmə, bölgənin "kimə mənsubiyyəti?" sualına cavab axtarmaqla keçir. Son dövrlər Azərbaycan iqtidarı haqda materialların nüsxələnməsi, Avropa Şurası-Azərbaycan münasibətləri, beynəlxalq qurumlarda adımızın hallandırılması, Rusiya rəsmilərinin di-

Qabil Hüseynli: "Müxalifətin ciddi nəticələr qazanacağını proqnozlaşdırmaq çətindir"

rr. Bu sadə gözlə belə görünür. Belə şəraitdə müxalifətin dağılıq görünməsinə təbii qarşılaşmaq lazımdır. Hamı bu rəqabət və qeyri-müəyyənlikdən xəbərdardır. Proses hər an əsaslı şəkildə dəyişə bilər. O səbəbdən müxalifətin inteqrativ hərəkatları zəif görünür. Belə şəraitdə hamı gözləmə mövqeyinə üstünlük verir. Az sayda tərəflər önə çıxmağa təşəbbüsdədir. Kimlərsə, mərkəzdənqayma meyllərini gözləyir, bu yolla da olıqarx kapitalına ümidlənilir. Kimlərsə bu savaşın nəticəsini gözləməkdədir. Bu seçkiləri Azərbaycanın siyasi maraqları baxımından önəmli sayıram. Fikrimcə, gələnlən ilin birinci yarısına qədər inteqrasiya zəif olacaq. Lakin yazdan başlayaraq, müxalifətin prinsiplər dalğasında təşkilatlanması mütləq baş tuta-

Bu atışmalar bəzən təhqirə də keçir. Bu cür halların kimlər tərəfindən yaradıldığını deyə bilmərəm. Amma hər halda, belə süni surətdə yaradılan qarşıdurmalar siyasi inteqrasiya, müxalifətin vahid güc mərkəzində birləşməsi haqqında ümidləri alt-üst edir. Düzdür, müxalifətin vahid platformasını yaratmağa cəhd edən qüvvələr də var. Burada KXCP sədri Mirəhməd Mirəlioğlunun adını qeyd edə bilərəm. O, bütün müxalifət şəkildə deyil, onun bir hissəsini əhatə edən bəli birlik formatını ortaya qoyub. Onlar da yığılaraq yalnız müzakirələr aparırlar. Hələ ki vahid platformadan, bir birlik ətrafında birləşmədən söz gedə bilməz. Tərəflər daha çox əsas olmayan fikirlərlə bir-birilərini tənqid etməklə fəallıq imitasiyasını nümayiş etdirir-

"Dustaq qatari" şousu

Zamin HACI
 zaminhaci@gmail.com

Türmədən məhkəməyə aparılan 2 təhlükəli cinayətkarın qatardan qaçması əhvalatını yəqin bilirsiniz. Hər halda, cürbəcür axmaq şoulara baxmaqdan başı açılanda uca millətimizin bu kimi işlərdən də xəbəri olur. Kimsə əlini harasa qoydu, nə bilim, ayağını cızıqdan qırağa çıxardı - bizim telekanalizasiya, ümumən media məkanı bu saat belə işlərlə məşğuldur. Gülcünə arqumentimiz də var: "Sosial sifariş bunadır". Əlbəttə, yalandır. Eyni zamanda yalan da deyil. Molla Nəsrəddinin "sən də düz deyirsən, o da düz deyir, mən də düz deyirəm" trilemmasındakı kimi.

Bir dostumla görüşmüşdüm, deyir hazırda mənim REAL hərəkatının (*ya da partiya - düzü, bunlar da bu partiyaya çevrilmək məsələsini yalan olmasın, Qarabağ danışıqlarına döndərüb çox uzatdılar - Z.H.*) sədri İlqar Məmmədova böyük ümidlərim vardır. Deyir, nəse eləse ancaq o eləyə bilər. Məmmədovun həbsdə saxlanması, təbii, xəbəri var. Soruşuram ki, bəs onu azadlığa buraxmasalar, nə fikirləşsən? Məlul-məlul baxır. Həmişəki kimi, "B" planımız yoxdur (*söhbət dustaqların qaçış hadisəsindən qabaq olmuşdu, yoxsa dostuma zarafatla İlqar bəyi qaçirtmağı təklif edirdim*). Deyirəm lap hesab elə onu buraxdılar. O da bir gün mitinq elan elədi. Qoşulacaqsanmı? Yaxud Rusiyada gənc müxalif lider Aleksey Navalni etdiyi kimi, millətdən pul toplayıb aksiyalara, cürbəcür tədbirlərə başlamaq istədi, bunun üçün cüzi də olsa pul ayırmağa hazırsanmı? Məlum olur heç birinə hazır deyil. Yəne də millət həmişəki kimi bir "Rembo", "Koroğlu", nə bilim, Məlikməmməd gözleyir ki, gəlib ağzımıza quyruq qoysun, biz də yeyək.

Bax telekanalizasiyalar sosial sifariş deyərəkən bu laqeydliyi nəzərdə tutur. Dolayısı ilə. Məşhur bir aforizmi təkrar yazmaqdan yorulmuram: "Şərin qalib gəlməsi üçün yalnız o yetərlidir ki, yaxşı adamlar heç nə eləməsinlər". Hamıya elə gəlir hansısa problemin ona dəxli yoxdur. Biz tarixən belə qapımızı şəxsən döyüb içəri girənə qədər bunun ancaq başqalarına aid olduğunu zənn etmişik. Bu zaman isə çox gec olur.

Elə bu türmədən qaçış əhvalatının mahiyyətinə nəzər salmaq. Orada cəmiyyətimizdəki korrupsiyanın ciddi rolu olubdur. Yox, dustaqların qarovulçulara rüşvət verib qaçdığını iddia etmirəm, bunu hələ istintaq öyrənməlidir. (*Təbii, əgər öyrənəcəksə və həqiqətlər fil qulağında şirin-şirin uyuyan uca millətə çatdırılacaqsə - buna ciddi şübhələrimiz vardır*). Axı korrupsiya təkcə kiməsə rüşvət verib qanunsuz hərəkət törətmək deyil. Korrupsiyanın növlərindən biri də yaxın qohumlarını birbaşa öz tabeliyində dövlət qulluğuna götürməkdir. İndiki halda ortaya çıxan fakt belədir: qaçan dustaqları gətirən qarovul dəstəsinin rəisi Penisentiari İdarənin (oxu: Türmə İdarəsi) rəisinin dost-doğma bacısı oğluymuş. Yəne iddia eləmirəm ki, hadisə məhz bacioglunun sayıqlığı itirməsi üzündən olubdur. Bəlkə də o, peşəkar adamdır, dayısının rəhbərliyi altında işləməyi də təsadüfdür. Hesab edək, bu orda işləyirmiş, dayısını başçı qoyublar. Guya. Ancaq qanun var axı! Hərçənd, istəsən bizdə qanunun o maddəsinin də mənasızlığını, işlək olmadığını elə o maddənin özündə oxuya bilərsən, çünki ardınca belə yazıblar: "qanunvericilikdə nəzərdə tutulan digər hallarda yaxın qohumu vəzifəli şəxsin tabeliyində işləyə bilər". Vəssalam. Get, istəsən dombalaq aş. Digər hallar nə deməkdir? Əlbəttə, digər hallardır.

Sizə bir müşahidəmi də yazım. Mən o dustaqların qaçması ehtimal edilən ərazidə yaşayıram. Hadisə gündən bəri bir yerdə də təhlükəsizlik tədbirlərinin güclənməsi, yaxud hər hansı yoxlamaya, nəzarətə rast gəlmədim. Halbuki adam öldürənlər qaçıb. Sanki hamı, o cümlədən hakimiyyət hadisə ilə barışıqlar. Bir az da ölkəmizin vəziyyətinə əsaslanırlar. Burdan hara qaçacaqsan ki? Hara getsən türmədir. Gözləmək lazımdır hardasa başqa biriləri rüşvət alıb qaçanları satsınlar. Sən də get, tut.

Bəlkə bu temada teleyarış düzəltmək olar: kim konvoy qatarından qaçıb əlini birinci maşinistə vursa, ona "it maşını" hədiyyə edilir...

Qarabağ münaqişəsinin həllində hərbi faktor sözsüz ki, həmişə aparıcı amillərdən biri olacaq. Yəni böyük müharibə olmasa da hərbi güc amili, hərbi üstünlük sülh danışıqlarında da öz sözünü deyəcək. Əfsus ki, dünyada indi "kim güclüdür, o da haqlıdır" yazılmamış kuralı qüvvədədir.

Başqa sözlə, Qarabağ məsələsində təkcə haqlı olmağımız yetərli deyil, həm də güclü olmalıyıq - hərbi cəhətcə, iqtisadi cəhətcə, demokratik imicimizlə. Bunu həm də işğalçı Ermənistan qarşı özünü göstərən gizli xristian təəssübkeşliyi, dünya erməni lobbisinin ölkəmiz əleyhinə güclü anti-təbliğat fəaliyyəti diktə edir.

Sözsüz ki, zamanın və şəraitin şərt və diktəsinə Bakıda da bilirlər. O üzündən Azərbaycanın strateji tərəfdaş və dost ölkələrə - qardaş Türkiyə, Pakistan, İsrail, Belarusla ilk növbədə hərbi quruculuq sahəsində get-gedə genişlənən əməkdaşlığı tamamilə məntiqlidir.

Söz düşmüşkən, bu arada Azərbaycanın strateji tərəfdaşlarından olan Belarusla yeni silah anlaşmasının bezi detalları üzə çıxıb. Məlum olub ki, anlaşmanın ABŞ dolları ilə həcmi 170 milyon təşkil edir. Bu məbləğə müxtəlif hərbi texnika və döyüş vahidlərinin alınması daxildir. Belə bir sövdələşmə ən əvvəl İrəvanın Rusiyadan silah almaq üçün az öncə götürdüyü 100 milyonluq kreditə cavab sayıla bilər.

Yada salmaq ki, bu ayın əvvəllərində Azərbaycanın müdafiə naziri, general-polkovnik Zakir Həsənov Minskə səfər etmiş, prezident Aleksandr Lukaşenko tərəfindən qəbul edilmişdi. Mətbuat o vaxt xəbər vermişdi ki, hərbi nazirimiz səfər çərçivəsində Belarusun istehsal etdiyi bezi müasir döyüş sistemləri ilə də maraqlanıb. Söhbət ilk növbədə "Polonez" reaktiv yaylım atəş sistemlərindən gedir - hansılar ki, hətta "İsgəndər" raket sistemlərinə rəqib sayılır. Prezident Lukaşenko isə bildirmişdi ki, "ölkəsi dost Azərbaycana hər cür dəstəyi verməyə hazırdır".

Musavat.com-un məlumatına görə, bununla bağlı "Vestnik kavkaz" portalında ki məqaləsində siyasi şərhçi Aleksandr Belyayev yazır: "Polonez" Belarus hərbi sənayesinin müasir sistemlərindən biridir. İstifadə olunan raketlərin tipindən asılı olaraq onun müdafiə xərcləri bir qədər artırılıb. Bu, o deməkdir ki, Bakı öz silahlı qüvvələri üçün modern döyüş texnikası almağı davam etdirəcək. Bu, eyni zamanda işğalçıya növbəti siqnaldir ki, Azərbaycan mövcud status-kvo ilə, işğal rejimi ilə sonsuzadək barışmaq fikrində deyil və ilk əlverişli fürsətdə, münasib regional şərtlər yetişən kimi təcavüzkara öten aprelindəkindən qat-qat güclü zərbələr vuracaq.

Məsələ o nadır ki, Ermənistan üzərində hərbi üstünlüyümüz hələ ki işğalçı qüvvələri ilə zərbə endirilməsi ehtimalını minimuma endirəcək".

Bakı İrəvanın 100 milyonluq silah kreditini heç elədi - ilginç gəlişmə

Müdafiə xərclərini artıran Azərbaycanın Belarusla yeni hərbi anlaşmasının bezi detalları məlum olub: işğalçı ölkənin öyündüyü "İsgəndər" "qılıncı" qınında qala bilər; İspaniya isə Kataloniyaya güc tətbiqinə hazırlaşır - sıra bir gün Qarabağa da çatacaq; rusiyalı politoloq deyir ki...

Rusiyalı politoloqun sözlərinə görə, Bakının Minskə silah anlaşmasının başqa bir tərəfi də var. "Bu - siyasi tərəfdir. Məsələ ondadır ki, Minsk öz ən yeni hərbi texnikasını Azərbaycana verməklə növbəti dəfə, açıq-aşkar Dağlıq Qarabağ məsələsində simpatiyasının kimin tərəfində olduğunu nümayiş etdirib. Bu simpatiya əslə KTMT və Avrasiya Birliyinin üzvü olan Ermənistanın tərəfində deyil", - deyə o əlavə edib.

Əlbəttə ki, erməni işğalına son vermək üçün Azərbaycan öz hərbi qüdrətini durmadan artırmalıdır. Təsadüfi deyil ki, gələcək illin dövlət büdcəsində müdafiə xərcləri bir qədər artırılıb. Bu, o deməkdir ki, Bakı öz silahlı qüvvələri üçün modern döyüş texnikası almağı davam etdirəcək. Bu, eyni zamanda işğalçıya növbəti siqnaldir ki, Azərbaycan mövcud status-kvo ilə, işğal rejimi ilə sonsuzadək barışmaq fikrində deyil və ilk əlverişli fürsətdə, münasib regional şərtlər yetişən kimi təcavüzkara öten aprelindəkindən qat-qat güclü zərbələr vuracaq.

Məsələ o nadır ki, Ermənistan üzərində hərbi üstünlüyümüz hələ ki işğalçı qüvvələri ilə zərbə endirilməsi ehtimalını minimuma endirəcək".

Rusiya amili, bezi başqa faktorlar hələlik buna mane olur. Ancaq geosiyasi situasiya hər an xeyrimizə dəyişə bilər. Ona ki mi isə Azərbaycan lokal hərbi zərbələrlə mütəmadi şəkildə işğalçı qüvvələri 2-2, 3-3 canlı itkilərə məruz qoymağı davam etdirməli, təcavüzkarı daim narahat və "peşman" etməli, "çağırılmamış qonaqları" həmişə səksəkədə saxlamalıdır.

Bu, həm də Ermənistan daxili situasiyanın hakimiyyət əleyhinə daha da sərtləşməsi və güclənən müharibə xofu altında işğalçı ölkənin daha sürətlə boşalması üçün zəmin deməkdir. Əgər indinin özündə Ermənistan öz ordusuna düz-əməlli çağırışçı tapa bilmirsə, sürətlə boşalan ölkədə bu, qat-qat çətin olacaq.

Azərbaycan eyni zamanda dünyada, Avropada yeni separatizm dalğasına qarşı atılan addımları diqqətlə izləməli, onlardan Qarabağ məsələsinin ədalətli həlli yönündə yararlanmağı bacarmalıdır. Yeri gəlmişkən, bu arada məlumat yayılıb ki, İspaniya hökuməti özünün suverenliyini təmin etmək üçün Kataloniyaya güc tətbiq edə bilər.

"İspaniya hökuməti Kataloniyada nizamı bərpa etmək üçün gücdən istifadə edə bilər". Axar.az xəbər verir ki, bunu Britaniyanın "Times" qəze-

tinə müsahibəsində İspaniyanın təhsil naziri İniqo Mendes de Viko söyləyib. "Heç bir hökumət gücdən istifadə etmək istəmir, amma Nazirlər Kabineti həm də ölkədə qanunların işləməsinə təminat təmin etməlidir. Əgər Kataloniyada insanlar qanuna tabe olmaq istəməsələr, biz Kataloniya polisi vasitəsilə nizamı bərpa edəcəyik. Biz Kataloniyanın muxtariyyətini ləğv etmərik, əksinə, onu bərpa edirik", - deyə o bildirib.

Şübhəsiz ki, Azərbaycan İspaniya, Dağlıq Qarabağ isə Kataloniya deyil. Ancaq oxşar məqamlar da var. Üstəlik, Kataloniya ilə paralellikdə Azərbaycan beynəlxalq hüquq baxımından əlavə üstünlüklərə malikdir. Söhbət ən əvvəl BMT Təhlükəsizlik Şurasının Dağlıq Qarabağa dair 4 məlum qətnəməsindən və erməni xalqının çoxdan öz müqəddəratını təyin etməsindən gedir.

Bu mənada İspaniya kimi unitar dövlət olan Azərbaycanın Dağlıq Qarabağdakı separatçı ocağı zor gücünə dağıdıb öz ərazi bütövlüyü və suverenliyini bərpa etməyə ikiqat haqqı çatır. Kəsəsi, Kataloniya nümunəsi Azərbaycanın əlinə işləyə bilər. Sıra bir gün Qarabağdakı separatçı rejimə də çatacaq...

□ Analitik xidmət

“Beynəlxalq ictimaiyyətin hazırda üzleşdiyi miqrasiya böhranından təsirli çıxış yolları axtarılan zaman bəzi siyasi liderlərin əzab çəkən miqrantlardan öz maraqları üçün istifadə etmək cəhdlərinə xüsusi diqqət yetirmək böyük əhəmiyyət kəsb edir. Beynəlxalq humanitar hüququ, xüsusilə də 1949-cu il Dördüncü Cenevrə Konvensiyası və Əlavə Protokolları kobud şəkildə pozaraq Suriyadan erməniləri Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərinə köçürmək məqsədilə Ermənistanın həyat keçirdiyi siyasət insan əzabından qeyri-qanuni məqsədlər üçün istifadə cəhdlərinin bariz nümunəsidir”.

Qarabağda müharibə nə zaman başlayır? - hərbi ekspertlərdən ilginç proqnozlar

Danışıqlardan imtina vaxtı yetişib; düşmən Qarabağda böyük savaşa başlamasını tətikləyir; **general-leytenant: “Mən müharibənin hər an başlaya biləcəyini gözləyirəm”**

Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, bunu xarici işlər naziri Elmar Məmmədov ATƏT-in Aralıq Dənizi Konfransı çərçivəsində təşkil olunan görüşündə deyib. Nazir qeyd edib ki, Ermənistan tərəfindən işğal olunmuş ərazilərdə həyata keçirilən bu siyasət və təcrübə, eyni zamanda işğal olunmuş ərazilərin iqtisadi, mədəni və demografik xarakterinin dəyişdirilməsi, Ermənistanın azərbaycanlı əhalinin öz evlərinə qayıtmasının qarşısını almaq və Azərbaycan torpaqlarını anneksiya etmək niyyətini nümayiş etdirir.

“Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində qeyri-qanuni fəaliyyətə güclü beynəlxalq və ictimai tənqid Ermənistan rəhbərliyinin mövcud status-kvonu möhkəmləndirmək istəklərinə mane ola və münaqişənin sülh yolu ilə həlli perspektivlərini artırma bilər”, - deyir E. Məmmədov vurğulayıb.

Ancaq elə son günlərin müşahidələri onu deyir ki, nə beynəlxalq aləm Ermənistanı yerində oturtmaq niyyətində deyil, nə də işğalçı məhz beynəlxalq təzyiç görmədiyi üçün özünün ənənəvi mövqeyindən geri çəkilmək istəmir. Əgər belə olmasaydı, ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrlərinin “konstruktiv” saydıqları Cenevrə görüşündən bir neçə dəqiqə sonra Dağlıq Qarabağın müstəqilliyindən heç zaman vaz keçməyəcəklərini bəyan edən Serj Sərkisyan cavab elə həmsədr ölkələrdən gəlməli idi. Ancaq belə bir cavabın olmaması səbəbindən Qarabağ torpaqlarında hərbi təlimlər keçirən düşmən ardınca atəşkəsi pozması nəticəsində ordumuzun əsgərini qətlə yetirdi. Bu azmış kimi, erməni tərəf həyasızcasına cəbhədə yaranmış gərgin vəziyyətə görə Azərbaycanı günahlandırmağa cəhd göstərir. Düşmən Azərbaycan ordusunun “SPAYK” tipli tank əleyhinə raketlərdən istifadə etdiyi barədə iddialar irəli sürüb və Azərbaycan Müdafiə Nazirliyinin bu cəfəng iddialara cavabı olub. Bundan sonra

2016-cı ilin aprel döyüşlərində qaçıb gizlənmiş Dağlıq Qarabağ separatçılarının “komandanı” Levon Mnatsakyan da Azərbaycanı “SPAYK”-la hədələyən açıqlama verib. Separatçı erməni mediasına deyib ki, hələlik bu silahdan istifadəyə lüzum görmürlər. Çünki qarşıda həmsədrlərlə görüş var. Ancaq işğalçıların bundan əvvəlki əməlləri və mövcud situasiya onu deyir ki, Ermənistan ordusu daha ağır silahlardan istifadəyə zəmin hazırlamaq üçün saxta informasiyalar yayır.

“Torpaqları işğaldan azad etmək üçün yeganə çıxış yolu hərbi yoldur”. **General-leytenant Yaşar Aydəmirov “Yeni Müsavat”a cəbhədəki gərginliyi şərh edərkən belə dedi. Peşəkar hərbcinin sözlərinə görə, aparıcı dünya dövlətləri imkan versə, Azərbaycan nəinki Dağlıq Qarabağ, hətta Qərbi Azərbaycan problemini qısa müddətdə həll edə bilər:** “Həm xaricdən aldığımız müasir silah-sursat, hərbi texnika, həm daxilə istehsal olunan silahlar, həm də ordumuzun peşəkarlığı bunu inamla söyləməyə əsas verir. Azərbaycan ordusu mütəmadi şəkildə irimiqyaslı hərbi təlimlər keçirir. Ermənistan ordusundan fərqli olaraq, Azərbaycan ordusunun böyük imkanları var. Bu qədər silah-sursat, döyüş qabiliyyəti erməni ordusunda yoxdur. Üstəlik, müharibə başlayarsa, təyyarə ilə Ermənistan kəfayət qədər silah-sursat gətirmək mümkün deyil”.

General savaşa başlaması halında Rusiyanın işğalçı ölkəyə dəstək verəcəyini güman etmir: “Rusiya Azər-

baycanın da strateji tərəfdaşdır, Ermənistanın da. Azərbaycanla da qarşılıqlı öhdəliklər, müqavilələr var. Üstəlik, Rusiya böyük vəsaitlər hesabına Azərbaycana silahlar satır. Silah bazarında isə heç kəs heç kəsə güzəştə getmir. Azərbaycan indi 1920-ci ilin Azərbaycanı deyil, 12 gün ərzində aparılan hərbi əməliyyatlar zamanı Xankəndi, Şuşa, erməni quldurlarından azad olundu, o zaman Bakıtrafi müdafiə olunmurdu deyir, işğalçı ordu Azərbaycana girdi. İndi isə Azərbaycanın kifayət qədər qüdrətli ordusu var. Bundan başqa, bir neçə dövlətlər var ki, tam komplektləşdirilmiş orduya malikdir, onlardan biri də Azərbaycandır. Böyük güclər Azərbaycan dövlətinin qüdrətli orduya malik olduğunu yaxşı bildikləri üçün əllərindən gələni edirlər ki, Azərbaycanı müharibədən yayındırsınlar. Ancaq Azərbaycan son sözünü deməlidir. Nə qədər torpaq itirəcəyik, nə qədər parçalanacağıq? Mən müharibənin hər an başlaya biləcəyini gözləyirəm. Yəqin siyasi bir məqam axtarılır ki, böyük dövlətlər qarışsın”.

“**Sərkisyanın bu cür davranışı, həmçinin Kataloniya və İraqda baş verən son referendumların fiasko ilə nəticələnməsi bunu dikte edir ki, Azərbaycan sabahı gözləmədən işğal olunmuş torpaqlarının azad olunması uğrunda əməliyyatlara başlamalıdır**”. **Bu fikirlər isə ehtiyatda olan zabit, hərbi ekspert Tərlan Eyvazova məxsusdur. Ehtiyatda olan hərbcı qəzetimizə dedi ki, hərbi əməliyyatlara başlamaq Azərbaycanın haqqıdır:** “Bu haqq ona çox-

dan verilib, hələ BMT-nin məlum qətnamələri qəbul olunan gündən. Amma dünya güclərinin ikili münasibəti Azərbaycanın beynəlxalq hüquqa istinad edərək torpaqlarını azad etməsinə imkan verməyib. Ancaq unutmamalıyıq ki, dünya gücləri gəlib mənim əvəzimdə döyüşüb, mənim torpağımı azad edən deyil. Azərbaycanın öz ərazini işğalçıdan azad etməyə həm iqtisadi, həm hərbi potensialı var. Mən bunun başqa yolunu görmürəm”.

T.Eyvazov Sərkisyanın Cenevrə görüşündəki razılaşmanı pozaraq sərəmsə bəyanat verməsinə Azərbaycan XİN-in daha sət reaksiya verməsini zəruri saydı: “Ermənistan bir tərəfdən deyir ki, mən müəyyən torpaqları qaytara bilərəm. Ancaq Qaradağ separatçıları deyir yox, biz aldığımız torpaqları özümüzünkü elan etmişik və geri qaytarmayacağıq. Bu, artıq “gizlən-qaç oyunudur”. Orduya bu qədər bədce ayrılır, müasir silahlar alınır, nəhayət, ordumuz öz sözünü deməlidir. Son referendumlara verilən reaksiyalar göstərir ki, dünyada ikili standartlar var. Ancaq heç kəs bizim əl-ayağımızı tutub demir ki, “torpaqlarınızı azad etməyin!” Mən daxil olmaqla hamı Rusiyadan bəhs edir. Lakin Azərbaycan bu hadisələrdən sonra öz torpaqlarını azad etməyə başlasa, Rusiya heç nə etməyəcək. Birinci mən Rusiyadan silah almışam, milyardlarımı yemişəm. Rusiya bilirdi ki, biz o silahları “yaraşlıq” üçün almırıq, torpaqlarımızı Ermənistanın işğalından azad etmək üçün alırıq. İkincisi də artıq Şimali

Qafqaz həminki Qafqaz deyil. Ramzan Kadirov Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevə “böyük qardaşım” deyir, müraciət edir. Odur ki, Rusiya Şimali Qafqaz yolu ilə Azərbaycana hücum edə bilməz. Həmçinin çəçen lider Myanmadakı müsəlmanları müdafiə edirsə, deməli, Azərbaycanın küreyinə bıçaq vurmayacaq. Yeni Gürcüstan hadisələri bizim başımıza gətirilməyəcək. Belə bir cəhd olarsa da, Azərbaycan Rusiyanın qarşısına ləyaqətlə çıxmaq iqtidarında-

Ermənistanın yeni hökumətinin programına belə bir prinsip daxil edilib: “Bir qarış da olsun torpaq”, hansı ki, “avtomatik strategiya olur”. Virtualaz.org-un məlumatına görə, bu haqda erməni KİV-inə idarəetmə üzrə ekspert Arutyun Mesrobyan bildirib. Bu artıq tək cə təxribat deyil. Bu, Qarabağ münaqişəsinin nizama salınması üzrə bütün diplomatik səylərə, ermənilərin, sadəcə olaraq, təcürmələridir. Torpaqların bir qarışının da

dir. Odur ki, Azərbaycan elə bu gün öz torpaqlarını azad etməyə qərar verməlidir”.

Qarabağdakı status-kvonun davamının çox təhlükəli olduğunu 2016-cı ilin aprel döyüşləri də təsdiqlədi. Bu günlərdə yaşananlar da böyük müharibənin hər an başlaya biləcəyinə şübhə yeri qoymur. Elə beynəlxalq səviyyəli ekspertlər də vəziyyətin təhlükəli olduğunu etiraf edirlər.

“**Cənubi Qafqaz dünyanın ən hərbişəkilmiş bölgələrindən biridir və bu çox təhlükəlidir**”.

Bunu isə Avropa Siyasi Mərkəzinin analitiki Amanda Pol deyib. (Trend) A.Pol vurğulayıb ki, Ermənistanın və ümumiyyətlə regionun hərbişəkilmişliyi heç də müsbət hal deyil, lakin İrəvan, görünür ki, Azərbaycanın hərbi potensialını üstələməyə ehtiyac duyur. Qeyd edək ki, 2015-ci il noyabrın 26-da imzalanmış razılaşmaya əsasən, Rusiya Ermənistanı müasir silahlar almaq üçün 200 milyon dollar kredit vermək öhdəliyi götürüb. Ermənistan hökuməti oktyabrın 12-də 100 milyon dollarlıq birinci kredit paketini təsdiq edib. Müqaviləyə əsasən, 100 milyon kredit Ermənistan 20 il müddətinə verilir. A.Pol bildirib: “Rusiya Ermənistanın ən böyük himayədarıdır. Çünki Rusiya Ermənistanı hərbi bazasının olmağından əlavə, Ermənistanı və Azərbaycana böyük miqdarda silah satır və bunu özünün balanslaşdırılmış siyasətinin bir hissəsi kimi əsaslandırır”.

ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrləri İrəvanda olarkən onlara bildirdilər ki,

güzəştə gedilməyəcəyindən danışıqlar Ermənistanı, təbii, Qarabağı və Azərbaycanın işğal edilmiş digər ərazilərini nəzərdə tuturlar. İrəvanda çıxan “Lraqir” qəzetinin açıq yazdığı kimi, Ermənistan heç nə qaytarmağa hazırlaşmır, baxmayaraq ki, diplomatlar hələ də danışıqlarda iştirak edir və hansısa təkliflər irəli sürürlər. Aydın və dəqiq ismarıqdır: Ermənistan heç nə qaytarmağa hazırlaşmır. Belə də başqa bir sual da yaranır: bir halda ki, tərəflərdən biri - Ermənistan nəinki güzəştlərə, hətta danışıqlara belə qəti surətdə hazır deyil, onda ATƏT-in Minsk Qrupu, həmsədrlər nə üçün və nəyə lazımdırlar?!

Azərbaycanın vəziyyəti qiymətləndirib düşməne sarsıdıcı zərbə endirəcəyindən üçüncü tərəf, həmişəki kimi, narahatdır. ATƏT-in fəaliyyətində olan sədrinin şəxsi nümayəndəsinin mandatına uyğun olaraq, oktyabrın 25-də Füzuli rayonu Horadiz kəndinin yaxınlığında yerləşən Azərbaycan və Ermənistan qoşunlarının təmas xəttində növbəti monitorinqin keçirilməsi planlaşdırılır. Ermənistan hərbi təlim keçirir, Azərbaycan əsgərini qətlə yetirir, qadağan olunmuş silahlardan istifadə edir, ancaq ATƏT-in “sülh göyərçinləri” hələ də yuxudadırlar. Azərbaycan sərt tədbirlərə əl atacağı təqdirdə yenidən hərəkətə keçib danışıqlara çətinləşəcək. Ancaq Ermənistan rəhbərliyinin mövqeyi hərbi ekspertlərimizin dediyi kimi, danışıqlardan imtina vaxtının çatdığını dikte edir.

□ **Elsad PAŞASOY**

Avropa İttifaqı Ermənistanla saziş imzalamayacaq

Söhbət yalnız texniki səbəblərdən getmir...

Düz bir ay sonra, noyabrın 24-də Brüsseldə Avropa İttifaqı Şərq Tərəfdaşlığının sammiti keçiriləcək və burada Ermənistanla Avropa İttifaqı arasında hərtərəfli və geniş əməkdaşlıq haqqında sazişin imzalanması gözlənilir. Lakin bu tarix yaxınlaşdıqca anonsu verilmiş sənədin imzalanmasının baş tutub-tutmayacağı ilə bağlı şübhələr artır.

Ermənistanın qərböyümlü dairələrində narahatlıq elə həddə çatıb ki, İrəvanda dərc olunan "Tert" nəşri Avropa İttifaqının ofisinə müvafiq sorğu yollayıb və birmənalı tərcüməsi mümkün olmayan cavab alıb.

Virtualaz.org xəbər verir ki, erməni nəşrinə Avropa İttifaqının cavabında deyilir: "Çalışın ki, Ermənistanla Avropa İttifaqı arasında hərtərəfli və geniş əməkdaşlıq haqqında saziş mümkün qədər tez imzalanınsın".

"O vaxta kimi saziş layihəsi daxili proseduralardan keçəcək, o cümlədən tərcümə olunaraq İttifaqın üzv ölkələrində dövlətdaxili prosedurlardan keçəcək. Vacib olan odur ki, danışıqlar bitib və parafanma olub, həmçinin Avropa İttifaqının və Ermənistanın mümkün qədər tez sazişi imzalamaya üçün hazırlığı və istəyi var", - Al mətbuat xidmətindən bildirilib.

Ermənistanın ekspert dairələrində Ermənistan-Al sazişinin noyabrın 24-də imzalanmayacağı ilə bağlı müzakirələr təsadüfi deyil. Bunun üçün əsaslar mövcuddur.

Avropa İttifaqındakı mənbədən virtualaz.org-a bildirilib ki, Ermənistanla saziş doğrudan da Brüsseldəki sammitdə imzalanmaya bilər. Söhbət yalnız texniki səbəblərdən getmir.

"Al ölkələrindən bir neçəsi bildirib ki, sənədi yalnız onların dövlət dilində olduğu zaman imzalayacaqlar, tərcümə isə bu vaxta yetişmir", - mənbə deyib.

Məhz buna görə Al-nin mətbuat xidmətindən bildiriblər ki, onlar "çalışsınlar", lakin bununla belə, imzalanma gününü noyabrın 24-nü təsdiq etməyiblər.

Ukraynanın baş prokuroru: "Saakaşvili çevriliş hazırlayır"

Mixail Saakaşvilinin Ali Rada qarşısında mitinq keçirən tərəfdarları çevriliş etməyi planlaşdırırlar, lakin hakimiyyət buna imkan verməyəcək.

"RIA Novosti"nin məlumatına görə, belə bir bəyanatla Ukrayna baş prokuroru Yuri Luçenko çıxış edib.

Luçenko onu da vurğulayıb ki, həmin qrup xaricdən maliyyələşir və bunu sübut edəcək.

O, həmçinin bildirib ki, dinc etiraz hüququ güc çevrilişi etmək üçün hazırlaşmaq anlamına gəlmir. Bu çevriliş planını isə təxminən 150-200 nəfərlik qrup başladıb.

Baş prokurorun sözlərinə görə, həmin qrup avtomat silah əldə edərək güc metodları ilə hərəkət etmək niyyətindədir.

Yuri Luçenko əlavə edib ki, "bu planlaşdırılmış çevrilişdə" vətəndaşlığı olmayan qastrolçular da iştirak edirlər. Bunlar o şəxslərdir ki, Saakaşvili Odessa qubernatoru olarkən "qiymətli mədəniyyət xadimləri kimi" onlara ölkədə daimi yaşamağa icazə verilməsini rəsmiləşdirməyə nail olmuşdu.

"İndi Saakaşvilini silahla məhz onlar... həmin xadimlər qoruyurlar, onlar eyni düşürgədədir və çevriliş planlaşdırırlar, amma bu keçməyəcək!" - Luçenko bildirib.

Oktabrın 25-də Türkiyədə sabiq daxili işlər naziri və vitse-spiker Meral Akşenerin rəhbərliyi altında yeni partiya elan ediləcək. Vaxtilə MHP rəhbərliyində təmsil olunan M.Akşener daha öncə partiya sədrliyinə iddia etsə də, hazırkı rəhbərliklə aralarında olan kəskin fikir ayrılığı səbəbindən yeni partiya qurmaq iddiasını ortaya qoyub.

4 aydır davam edən fəaliyyətin nəticəsi olaraq oktyabrın 25-də Akşener yeni partiyasını elan edəcək. Yeni partiyanın hədəfi Türkiyəni yenidən güclü parlamentar respublika sistemine geri döndərmək, eləcə də iki il sonra keçiriləcək prezident seçkilərində M.Akşeneri ikinci tura çıxarmaqdır. M.Akşenerin yeni partiya qurmaq fəaliyyətləri 2017-ci ilin iyununda başlayıb. Artıq yeni partiyanın nizamnamə və proqramı hazırdır. Ancaq M.Akşener və tərəfdarları yeni partiyanın adını gizli saxlayırlar.

Türkiyə mediasının məlumatına görə, yeni partiyanın təsisçi heyəti 200 nəfərdən ibarət olacaq. Bu sayın içərisində Türkiyə siyasətinin fərqli kəsimlərindən olan şəxslər yer alacaq. Hətta mediada son olaraq Akşener tərəfdarlarının HDP-dən olan bir siyasətçi ilə də görüşməsi haqda yazıblar.

Akşenerin yeni partiyasına üzv olacaq şəxslər arasında hazırda fəaliyyətdə olan 5 deputat vardı. Ən son beşinci deputat ana müxalifət CHP-dən olan Aytun Çıray oldu. Media isə qarşıdakı dövrdə daha 10 deputatın fərqli partiyalardan ayrılaraq M.Akşenerin yanında yer alacağını bildirib. Bu isə o deməkdir ki, keçmiş daxili işlər naziri yeni partiyasını elan etdikdə artıq parlamentdə təmsilçiliyi olacaq.

Yeni partiyanın qeydiyyat sənədlərini isə daha əvvəl MHP-dən istefa verərək Akşenerin yanında yer almış deputatlar professor Ümid Özdağ, Yusif Halaçoğlu, Nuri Okutan və İsmayıl Ok təqdim edəcəklər.

Meral Akşenerin yeni partiyasının elan edilməsi mərasimi Ankarada Nazim Hikmət adına Mədəniyyət Mərkəzində keçiriləcək. Bundan başqa, yeni partiya elan edildikdən sonra sədr, Mərkəzi İdarə Heyəti və Mərkəzi İntizam Qurumu üzvləri seçiləcək. Toplantıda həmçinin Akşenerin 2019-cu ildə keçiriləcək seçkilərdə prezidentliyə namizədliyi irəli sürüləcək.

Qeyd edək ki, Türkiyədə siyasət analitiklər hazırda Meral Akşenerin şanslarını yüksək qiymətləndirirlər. Sorğulara görə, parlament

latının sədri olaraq parlamentə seçilib. 1996-cı il Refay-Yol hökumətinin daxili işlər naziri Mehmet Ağarın "Susurluk" qəzasından sonra istefa verməsi nəticəsində boş qalan daxili işlər naziri vəzifəsinə M.Akşener təyin olunur. Bu, eyni zamanda Türkiyə tarixində bir ilk idi. Ancaq Türkiyənin ilk qadın baş naziri postunda cəmi 8 ay qala bilib. 1997-ci ildə Akşener vəzifəsindən gedib. 1999-cu il seçkilərində Meral Akşener Doğru Yol Partiyasından yenidən deputat seçilib. Ancaq 2000-ci ildə keçirilən seçkilərdə Doğru Yol Partiyası seçki baryerini keçə bilmədiyi üçün Akşener də parlamentə düşə bilməyib.

Bu gün Türkiyədə yeni partiya yaranır- Meral Akşener haqda hər şey

Keçmiş daxili işlər naziri və vitse-spiker Meral Akşener bütün siyasi qütblərdən olan siyasətçilərin qatıldığı yeni partiyasını elan edir, artıq 5 deputatı olan keçmiş nazirə daha 10 deputatın qoşulacağı gözlənilir

seçkilərinə qatılacağı təqdirdə Akşenerin partiyasının seçki baryerini keçəcəyi qeyd olunur. Akşenerin yeni partiyası quruluş formatında müəyyən qədər AKP-yə bənzəyir. Çünki rəhbər kadr, yəni Akşener MHP-dən gəlsə də, görünüyü kimi, hətta CHP-dən də transferlər edə bilib. Siyasi analitiklərə görə, milliyətçi camiadən çıxsa da, Akşenerin AKP elektoratından da xeyli səs "qoparacağı" gözlənilir. Çünki Akşener mühafizəkar camiəyə yaxın hesab olunur. Bu baxımdan Meral Akşenerin yeni partiyası hazırkı Türkiyə siyasətində ən ciddi hadisələrdən hesab olunur.

Keçmiş daxili işlər naziri, siyasətdə kifayət qədər təcürübəsi və liderlik keyfiyyətləri olan Akşener Türkiyənin növbəti parlament partiyasının sədri olmaq iqtidarındadır. Təbii ki, Akşenerin hazırda faktiki olaraq müttəfiq kimi hərəkət edən AKP və MHP-dən səs alması hər iki partiyayı və hökuməti ciddi narahat edir. Çünki qarşıdan

2019-cu ildə prezident və bələdiyyə (Türkiyədə bələdiyyə seçkiləri mahiyyət etibarilə hakimiyyət üçün ciddi əhəmiyyət kəsb edir - K.R.) seçkiləri, sonrakı il isə parlament seçkiləri gəlir. Beləliklə, Türkiyə siyasi həyatı ciddi bir yeniliyin ərəfəsindədir deyə bilərik.

Meral Akşener 1956-cı il iyulun 18-də İzmitdə anadan olub. Ailəsi Selanikdən İzmit Kocaeliyə köçüb. 1974-cü ildə Bursa Qız Liseyini, 1979-cu ildə İstanbul Universiteti Ədəbiyyat Fakültəsi tarix ixtisasını bitirib. 1979-82-ci illərdə Akşener müəllim olaraq çalışıb. 1982-ci ildə Yıldız Texnik Universiteti Mühəndislik Fakültəsində laborant işləməyə başlayıb. Eyni zamanda Marmara Universitetində magistr və doktor dərəcəsi alıb. Bir müddət Kocaeli Universitetində İncilab Tarixi kafedrasına rəhbərlik edib. Eyni zamanda Zübeydə Xanım Şəhid Ailələri Vəqfini yaradaraq rəhbərlik edib.

1995-ci ildə Doğru Yol Partiyasının Qadınlar Təşki-

Meral Akşener daha əvvəl AKP-nin quruluş prosesində iştirak etsə də, 2001-ci ildə AKP-ni deyil, MHP-ni seçib. 2007-ci ildə Akşener MHP-dən seçilmiş deputat kimi parlamentə daxil olub. Və 1968-ci ildən sonra Türkiyədə qadın vitse-spiker seçilir. Akşener 2011 və 2015-ci il parlament seçkilərində də MHP-dən namizəd olub və seçilir. Ancaq 2015-ci il 1 noyabr seçkilərində MHP Akşenerin namizədliyini verməyib.

2015-ci il parlament seçkilərində MHP-nin 4-cü parlament partiyası olmasına etiraz edərək Akşener növbədənkenar partiya qurultayı tələb edib. MHP sədrliyinə iddiasını ortaya qoyan M.Akşener və tərəfdarları növbədənkenar qurultay keçirə bilməyib və daha sonra MHP üzvlüyündən azad edilib. Bundan sonra növbədənkenar partiya qurultayına nail ola bilmədiyi üçün yeni partiya qurmağa çalışıb.

M.Akşener ailəlidir, Fatih adlı bir oğlu var.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU**

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Qarabağ

YENİ ÜSAVAT
N 220 (6834) 25 oktyabr 2017

Prezidentlərin Cenevrə görüşü bitər-bitməz işğalçı Ermənistanın rəhbərliyi yenidən öz ənənəvi amplusına qayıtdı. Həm cani prezident Serj Sarkisyan, həm də onun xarici işlər naziri Edvard Nalbəndyan sanki erməni toplumunu, xaricdəki erməni lobbisini sakitləşdirmişlər kimi dərhal və bir ağızdan bəyan elədilər ki, heç bir dəyişiklik yoxdur, "Dağlıq Qarabağ heç vaxt Azərbaycanın tərkibində olmayacaq".

Bununla da onlar belə görüşlərə hər hansı lüzum olmadığınca da birmənalı işarə vurdular. Bu, azmış kimi, üstəlik, qoşunların təmas xəttində, cəbhə xətti boyu gərginliyi artırmağa başladılar. Həm də bir növ Rusiyanın işğalçı ölkəyə daha 100 milyonluq silah krediti verməsinin yaratdığı "eyforiya"nın təzahürü olaraq. Artıq hər iki tərəfdən itkilər var. Ancaq düşmən tərəfin canlı itkiləri həmişəki kimi, daha çoxdur. Yeni qarşı tərəf yenə də öz layiqli cavabını alıb və alaçaq".

Bəs konflikt zonasında artan gərginlik nə vəd edir?

"Cəbhəboyu vəziyyət gərgin olaraq qalır, hərbi qarşıdurmanın miqyası isə getdikcə genişlənir". Bu sözləri axar.az-a açıqlama-

Qoşunlarının təmas xəttində növbəti monitoring keçiriləcək

ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsinin mandatına uyğun olaraq, bu gün Füzuli rayonu Horadiz kəndinin yaxınlığında yerləşən Azərbaycan və Ermənistan qoşunlarının təmas xəttində növbəti monitoringin keçirilməsi planlaşdırılır. Bu barədə musavat.com-a Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Monitoringi Azərbaycan tərəfindən şəxsi nümayəndənin səhra köməkçiləri Gennadi Petrika, Mixail Olaru və Yüksək Səviyyəli Planlaşdırma Qrupunun nümayəndəsi Aleksandr Nepotkritix keçirəcəklər.

Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilmiş və nəzarət olunan Azərbaycan ərazisində monitoringi şəxsi nümayəndə Anjey Kaspşik, onun səhra köməkçiləri Oqnyen Yoviç, Martin Şuster və Yüksək Səviyyəli Planlaşdırma Qrupunun nümayəndəsi Patrik Farrelli keçirəcəklər.

sında təmas xəttindəki son vəziyyət barədə danışıqdan sabiq dövlət müşaviri, politoloq Qabil Hüseynli deyib. Onun sözlərinə görə, Sarkisyan Cenevrədə qeyri-ciddiliyi ilə Dağlıq Qarabağ probleminin taleyinin birbaşa üçüncü super dövlətin səlahiyyətində olduğunu təsdiqləmiş olub.

"Həm danışıqlar prosesində, həm də real praktikada oyuncaq dövlət kimi çıxış edən Ermənistan siyasi iradəsi olmayan bir rəhbərdən asılı vəziyyətdədir. İrəvanın günahı ucbatından nəticəsiz bitən danışıqların ardından cəbhədə vəziyyətin gərginləşməsi əslində yaxşı heç nə vəd etmir. Azərbaycan əvvəl təmkinlik nümayiş etdirsə də, tərribatlara qarşı artıqlamasıyla cavab verəcək. Sözsüz ki, Ermənistan iki il danı-

Ermənistan yenə "qasınır" - aprel

Sindromu hər an təkrarlana bilər

İşğalçı qüvvələrin cəbhə xəttindəki son tərribatları nəyə hesablanıb? İrəvan prezidentlərin Cenevrə görüşünün olan-qalan əhəmiyyətini də sıfırladı; **erməni siyasi şərhçi: "İsgəndər"lər həm bizimdir, həm də yox...**

şıqları boykot etdikdən sonra yaranmış yeni imkanı da qəsdən pozaraq vəziyyəti gərginləşdirmək xəttini götürdü. Diqqətçəkən məqam isə hazırda rus mətbuatında sülh danışıqlarından sonra, hərbi variantının daha çox ağıllıcaqlanması və bunun haçansa həyata keçə biləcəyi ilə bağlı yazılardan dərc olunmasıdır. Proseslərin hazırkı gedişində yeganə təqsirkar erməni tərəfidir. Cəbhəboyu vəziyyət gərgin olaraq qalır, hərbi qarşıdurmanın miqyası isə getdikcə genişlənir", - deyə politoloq qeyd edib.

Qabil Hüseynliyə görə, Azərbaycan hərbi əməliyyatlardan başqa digər bir variant üzərində düşünmür. "Ermənilərin nəyə arxayın olduğunu söyləyə bilmərəm, hər halda İrəvan çox riskli və təhlükəli addım atdı. Bu, bölgəni yenidən barıt çəlləyinə çevirə bilər. Əminliklə demək olar ki, Ermənistan tərəfinin itkiləri daha çox olacaq" - politoloq əlavə edib.

Əcnəbi siyasi təhlilçilər də konflikt zonasında artan gərginlikdən dolayı narahatlıqlarını gizlətmirlər. Məsələn, Avropa Siyasi Mərkəzinin analitiki Amanda Pol hesab edir ki, Güney Qafqaz dünyanın ən hərbişəkilmiş bölgələrindən biridir və bu, çox təhlükəlidir. Ekspert qeyd edib ki, Ermənistanın və ümumiyyətlə, regionun

hərbişəkilənməsi əsla müsbət hal deyil, "lakin İrəvan, görünür, Azərbaycanın hərbi potensialını üstələməyə ehtiyac duyur".

Yeri gəlmişkən, bu arada - iki gün öncə Ermənistan prezidenti Rusiya-Ermənistan vahid ordu qruplaşmasının yaradılması haqda razılışmanı imzalayıb. Bu barədə informasiyanı Ermənistan prezidentinin mətbuat xidməti yayıb. Bununla da anlaşma qüvvəyə minib. Sarkisyan, həmçinin, ölkəsinin Rusiya və Belarusun yaratdığı "Müdafiə Sistemləri" dövlətlərarası maliyyə-sənaye qrupuna qoşulması haqqında razılışmanı da ratifikasiya edib.

Yada salaq ki, Ermənistan-Rusiya vahid ordu qruplaşmasının yaradılması haqda razılışma tərəflər

arasında 2016-cı ilin noyabrında imzalanıb. İrəvan "Müdafiə Sistemləri" qrupuna qoşulmaq haqqında razılışmaya da eyni tarixdə imza atıb.

Lakin ortaq hərbi qruplaşma məsələsinə Ermənistanın özündə münasibət birmənalı deyil. Əksəriyyət buna Kremlin işğalçı ölkəni özündən daha asılı vəziyyətə salmaq və Ermənistanın hərbi xarakterli hərəkətlərinə daha güclü nəzarət etmək planlarının tərkib hissəsi kimi baxır.

Bu xüsusda 1 in.am erməni nəşrinin siyasi şərhçisi Sarkis Arsrununin şərhə maraqlı sayılı bilər. Musavat.com-un məlumatına görə, "İsgəndər"lər həm bizimdir, həm də yox" sərlövhəli məqalədə müəllif ötən ilin sentyabrın 21-də İrəvanda

hərbi parad zamanı "İsgəndər" raket sistemlərinin nümayişini və erməni rəsmilərinin bu sistemlərlə Azərbaycanı qorxutmaq cəhdlərinin sifət daxili auditoriyaya hesablanmış hadisələr olduğunu vurğulayaraq yazır: "Ancaq daha önəmli odur ki, "İsgəndər" mahiyyət etibarilə Ermənistanın təhlükəsizliyini gücləndirmir. Əksinə, ordumuz üzərində Rusiya nəzarətini gücləndirir. Azərbaycanın təkrarlanan "təcavüzü" (dıncaqlar bizimdir - red.) fonunda Serj Sarkisyan bir neçə dəfə işarə vurub ki, "İsgəndər"ləri işə sala

bilər. Sarkisyanın özünəarxayınlığının real əsası yoxdur və bu, daxili auditoriyaya ünvanlanıb. Ona görə ki, "İsgəndər"lər məsələsində qərar Baqramyan-26-da yox (Ermənistan prezidentinin oturduğu ünvan - red.), Moskvada qəbul edilir".

Yeni erməni təhlilçi demək istəyir ki, "İsgəndər"lərin yalnız "adı" Ermənistanındır. "Dadı" isə əlbəttə ki, - Rusiyadır. Zətən, bunu tək o demir. Bir sıra rusiyalı hərbi ekspertlər də dəfələrlə vurğulayıblar ki, müharibə əməliyyatlarının başlayacağı təqdirdə "İsgəndər"lər məsələsində qərar İrəvan verməyəcək.

Ümumiyyətlə, müharibə zamanı bu sistemlərdən istifadə edilməyə bilər. Çünki onların vurma məsafəsi 500 km-yə yaxındır və bu da Azərbaycanın münaqişə zonasından, Dağlıq Qarabağdan uzaq obyektlərinin hədəf alınması demək olar ki, nəticə etibarilə Bakının adekvat zərbələr endirməsi və müharibə zonasının xeyli genişlənməsinə, hətta Türkiyənin də müharibəyə cəlb olunmasına gətirə bilər. Bu isə Ankara ilə münasibətlərin üzərində "əsen" Moskvanın orta perspektiv maraqlarına çətin ki, cavab versin.

İndilikdə isə gerçək budur ki, Ermənistan yenə "qasınır". Demək, aprel sindromu hər an təkrarlana bilər...

ABŞ prezidenti Donald Tramp seçiqabağı təbliğat zamanı vəd etdiyi vergi islahatlarını reallaşdırmaq niyyətindədir. Bu islahatları nəzərdə tutan qanunun yaxın günlərdə səsvermə üçün Konqresə təqdim olunacağı gözlənilir.

Əksər beynəlxalq analitika mərkəzləri ABŞ-da Trampın vergi islahatlarına gedəcəyi təqdirdə bu ölkənin valyutası olan dolların möhkəmlənəcəyini proqnozlaşdırırlar. Buna islahatlar sayəsində ölkədə iqtisadi aktivliyin artması, ABŞ-a investisiya qoyuluşunu cəlbədiçi olması nəticəsində inkişaf etməkdə olan ölkələrdən kapital axınının başlanmasının səbəb olacağı bildirilir. Bundan əlavə, iqtisadi aktivliyin artması inflyasiyanı sürətləndirəcək ki, nəticədə Federal Ehtiyat Sistemi (FED) uçot dərəcəsini yüksəldəcək.

Qeyd edək ki, dolların möhkəmlənməsi avro məkanı üçün müsbət amil hesab olunur. Belə ki, 2017-ci ilin əvvəlindən başlayaraq dollar-avro nisbəti 2015-ci ildən bəri ilk dəfə olaraq ikincinin xeyrinə maksimumu ötür. Avropa Birliyinin vahid valyutasının dollar qarşısında möhkəmlənməsi ötən ilin ikinci yarısından etibarən iqtisadi tənəzzüldən çıxmağa başlayan, gözlənilməyindən daha yüksək iqtisadi artım nümayiş etdirən avrozone üçün arzuolunmaz prosesdir.

İxracı köklənmiş Avropa iqtisadiyyatı baha avro səbəbindən itkilərə məruz qalır. Bu baxımdan, qoca qitə dolların bahalaşmasını səbirsizliklə gözləməkdədir.

Avro tədavülə buraxılarda onun tezliklə dolları ən azı öz məkanından - Avropadan sıxışdırıb çıxaracağı gözlənilirdi. Lakin illər keçdikcə məlum oldu ki, ABŞ valyutası dünyanın ən əsas pulu mövqeyini tərk etmə fikrində deyil. Avropanın avrosunu dollar qarşısında zəif edən hansı amillərdir? ABŞ niyə dolları ucuzlaşdırmağa çalışır?

Suallara cavab verən iqtisadçı-ekspert Samir Əliyev qeyd edir ki, bu ilin 9 ayında avro dollar qarşısında 12 faiz bahalaşmışdır. "2014-cü ilədək əsasən avro dollar nisbətən bahalaşmışdır. Həmin ildən etibarən dünya bazarında neftin qiymətinin düşməsi ilə dollar möhkəmlənməyə başlayıb. Bu ilin əvvəlindən yenidən avro möhkəmlənir. Avrozone ölkələri 2000-ci illərin birinci onilliyində bahalı avrodan əziyyət çəkirdilər. Nəticədə Avropa Mərkəzi Bankı uçot dərəcəsini

Dollar və avronun

"mehriban düşmənçiliyi..."

Ekspert: "Bahalı avro Avropa ölkələri üçün təhlükəlidir..."

minimumu endirdi. Son vaxtlar əlavə pul çapı yolu ilə bahalaşmanın qarşısını almağa çalışırlar. Heç bir ölkə öz valyutasının bahalaşmasını istəmir, çünki bu, ixracı mənfəti təsir göstərir. Avrozone əslində 2 böyük ölkənin iqtisadiyyatı üzərində qurulub - Almaniya və Fransa.

Öz növbəsində hər iki ölkənin iqtisadiyyatı ixracı yönümlü iqtisadiyyatdır. ABŞ isə daha çox idxalçı ölkədir. Bu baxımdan, valyutanın bahalaşmasına avrozone daha həssasdır, nəinki ABŞ".

Ekspertin sözlərinə görə, son 3 ildə dolların bahalaşma-

sı ABŞ-ın tədiyə balansına mənfəti təsir göstərib: "Buna görə də ABŞ hökuməti şis neftinin istehsalına icazə verilməsi yolu ilə neft idxalını azaltmış və tədiyə balansında vəziyyəti qismən də olsa öz xeyrinə dəyişmişdir. Amma ümumilikdə götürdükdə dolların bahalaşmasının nəticələrini çətinliklə aradan qaldıraraq inkişafa başlayan Amerika iqtisadiyyatı üçün arzuolunmaz prosesdir. Buna görə də ABŞ hökuməti çalışır ki, dolların bahalaşmasının qarşısını alsın".

S.Əliyev onu da bildirdi ki, neftin qiymətinin düşməsi, Amerikanın böhranın nəticələrindən qurtulması, Avropada yaranan problemlər investorların ABŞ-ın qiymətli kağızlarına investisiyalarını artırmala-

rına səbəb olub: "Avropadakı siyasi-iqtisadi böhranlar - Yunanistan, Portuqaliyadakı durum, İspaniyada Kataloniya problemi, Brexittən sonra Avropa Birliyinin parçalanacağına dair gözləntilər avronun məzənnəsinə keyfi dərəcədə mənfəti təsir göstərir. Bu baxımdan, yaxın dövrdə avronun dollar qarşısında daha da zəifləyəcəyi gözlənilir".

Onu da qeyd edək ki, ABŞ prezidentinin addımları dünya iqtisadiyyatında qarışıqlığa, bazarların həyəcanlanmasına səbəb olur. Onun səhiyyədən sonra vergi islahatlarını da Konqresdən keçirməsi ilə bazarlardakı vəziyyətin daha da qarışacağı, xüsusilə avrozoneada problemlər yol açacağı proqnozlaşdırılır.

□ **DÜNYA**

2018-ci il dövlət büdcəsində neft gəlirlərinin payı artıb-səbəb nə?

Bu məsələyə ekspertlərin münasibəti də birmənalı deyil

Gələn il üçün Azərbaycanın neft sektoru üzrə büdcə gəlirlərinin məcmu büdcə mədəxilində xüsusi çəkisi 55,1% və ya 11,096 mlrd. manat səviyyəsində nəzərdə tutulur. Bu barədə "2018-ci il dövlət büdcəsi haqqında" qanun layihəsinə istinadən xəbər verir. Bu da 2017-ci ilin təsdiq olunmuş proqnozu ilə müqayisədə 3,156 mlrd. manat və ya 39,7% çoxdur. Neft sektoru üzrə büdcə gəlirlərinin 83,1%-ni və ya 9,216 mlrd. manatını Azərbaycan Dövlət Neft Fondundan transfert, 16,9%-ni və ya 1,880 mlrd. manatını vergi orqanlarının xətti ilə neft sektorundan daxilolmalar təşkil edir.

Vergi orqanlarının xətti ilə neft sektoru üzrə daxilolmalarda Azərbaycan Dövlət Neft Şirkəti (SOCAR) üzrə büdcə ödənişləri 1,380 mlrd. manat və Azərbaycan Beynəlxalq Əməliyyat Şirkəti (ABƏŞ) üzrə mənfəət vergisi 500 mln. manat nəzərdə tutulur.

Bu da vergi orqanları tərəfindən neft sektoru üzrə daxilolmaların müvafiq olaraq 73,4% və 26,6%-ni təşkil etməklə cari ilin analoji proqnozu ilə müqayisədə SOCAR üzrə 15 mln. manat, ABƏŞ üzrə isə 25 mln. manat çoxdur.

Qeyd edək ki, 2018-ci il üçün dövlət büdcəsinin ümumi gəlirləri 20,127 mlrd. manat həcmində proqnozlaşdırılır.

Bu məsələyə ekspertlərin münasibəti də birmənalı deyil. Çünki son illərdə aparılan islahatlar büdcə gəlirlərində qeyri-neft sektorunun payının artırılmasına yönəlmişdir.

Iqtisadçı ekspert Fikrət Yusifov "Yeni Müsavat" a açıqlamasında bildirdi ki, real sektor inqilabi dönüş etməyə start verdiyimiz son iki ildən sonra növbəti ilin büdcəsinin gəlirlərinin neftdən asılılığını 55,1 faizə qaldırmalı deyildi:

"Ən azından ona görə ki, yaxın gələcəkdə neftin qiymətlərinin özünü necə aparacağına heç kim təminatçı ola bilməz. Necə ki, 2014-cü ildə onun birdən-birə dörd dəfəyə qədər azalacağını heç kim öncədən proqnozlaşdırı bilmədi. Növbəti ildə neftin qiymətləri özünü necə aparacaq? Bura dünyanın siyasi müstəvisində baş verən prosesləri və həm də alternativ enerji mənbələrinin çox böyük sürətlə inkişafına dair məlumatları da əlavə etmək lazımdır. Biz bir dəfə neftin qiymətlərinin kəskin azalmasını yaratdığı fəsadların miqyasını görükdük. Milli valyutanın bir ildə iki

kəskin devalvasiyasından sonra bütün iqtisadi və sosial göstəricilərimizin necə pisləşdiyinin şahidi olduq. İndi bu təhlükə ilə yenidən üz-üzə qalmaq nə qədər doğrudur? İstərdim ki, büdcəyə yaxın olan, onu dərinlən bilən hər kəs bunun ferqində olsun".

Bəs vəziyyətdən çıxışın hansı mümkün yolları var?

Ekspert hesab edir ki, dövlətin xərclərini azaltmadan bu problemi çözmək mümkündür: "Biz iri investisiya xərclərini birbaşa dövlət büdcəsindən deyil, Dövlət Neft Fondunun büdcəsindən də həyata keçirə bilərik. Bu xərclər onsuz da Neft Fondundan dövlət büdcəsinə ayrılacaq transfertlər he-

sabına maliyyələşdiriləcək. Neft Fondunun büdcəsinə daxil olan vəsaitlər də dövlətə məxsusdur. Ancaq biz bu xərcləri dövlət büdcəsindən deyil, Dövlət Neft Fondunun büdcəsindən maliyyələşdirdikdə vəziyyət tamamilə dəyişir. Daha doğrusu, bu variantda biz Neft Fondundan vəsaitləri investisiya layihələrinə o halda yatıra bilərik ki, dünya bazarlarında neftin qiymətlərinin yüksək olması səbəbindən bu büdcəyə proqnozlaşdırılan səviyyədə vəsaitlər daxil olsun. Neftin qiymətləri kəskin azaldığı halda isə məsələnin həlli çox sadədir - biz investisiya layihələrinin maliyyələşdirilməsini ya azaldırıq ya da tamamilə dayan-

dırıq. Belə olanda büdcə göstəricilərimizin kəskin pisləşməsinə yol verilmir. Ancaq bu xərcləri büdcədə nəzərdə tutub icra etməyəndə, büdcənin əksər göstəriciləri pisləşir. Bu da bütün səviyyələrdə müzakirələrə və qınaqlara gətirib çıxarır".

Iqtisadçı ekspert Rəşad Həsənov isə "Yeni Müsavat" a danışıqlarda bildirdi ki, neft gəlirləri artıqca hökumət xərcləməyə yönümlü siyasət həyata keçirir: "2017-ci ilin dövlət büdcəsinə, o cümlədən Dövlət Neft Fondunun büdcəsinə edilən dəyişikliklər də onu göstərdi ki, neft gəlirləri artıqca hökumət xərcləməyə meyli siyasət həyata keçirir. Bu, eyni zamanda 2018-ci ilin dövlət büdcəsində də özünü göstərdi. Büdcənin gəlirləri təxminən 20,3 faiz artıb. Gəlirlərin artımında əsas pay neft sektorunun üzərinə düşür. Belə ki, təxminən 3,4 milyard manat həcmində artım var ki, bunun da 3,2 milyardı neft sektorundan daxilolmalar hesabına təmin olunur. Burada digər məqam isə ondan ibarətdir ki, hökumət gələn il neftin bir barelinin qiymətinin təxminən 45 ABŞ dolları ətrafında olacağına ümid edir. Dövlət büdcəsi də bu cür proqnozlaşdırılıb. Nəticədə Dövlət Neft Fondundan daxilolmaların həcmi artacaq. Son nəticədə dövlət büdcəsinin 55 faizi yenə də neft sektorunun üzərində formalaşır. Neft Fondundan transfertlərin həcmi 2018-ci il üçün yenidən artırılır. Bu da onu deməyə əsas verir ki, hökumət siyasətini neft gəlirlərinin xərclənməsi istiqamətində qurmaqla iqtisadiyyatı dövlət xərcləmələri hesabına müəyyən qədər canlandırmağa çalışır".

Iqtisadçının sözlərinə görə, büdcədə sosial xərclər faiz etibarilə geriləyib: "Büdcə xərcləri 16,5 faiz artırılıb, 20,9 milyarda çatdırılıb. Ötən ille müqayisədə 3 milyard manata yaxın artıq xərcləmə nəzərdə tutulub. Xərcləmənin təxminən 1 milyardı sosial istiqamətə hədəflənib. Belə ki, 2017-ci ildə büdcədə sosial yönümlü xərclərin həcmi 6.7 milyard idisə, 2018-ci ildə bu xərclər 7,7 milyard manata qalxıb. Bu artım büdcənin ümumi artım tempi ilə uzlaşmır, nəticədə sosial yönümlü xərclərin büdcənin ümumi strukturunda xüsusi çəkisi 36,6 faizə qədər azalıb. Cari ildə bu göstərici 40,2 faiz həcmində proqnozlaşdırılmışdır. Bu istiqamətdə təxminən 3,6 faiz geriləmə var. Xərcləmələr daha çox əsas vəsait qoyuluşlarına yönəldilib, investisiya qoyuluşlarının həcmünün artırılması nəzərə tutulur. Əmək haqlarının artımı təxminən 104 milyon manat həcmində proqnozlaşdırılıb. Nəticədə 2018-ci ilin dövlət büdcəsinin 20 faizi əmək haqlarına yönəldiləcək ki, bu da 4,2 milyard manat deməkdir. Əməyin ödənişi üçün artım cəmi 2.5 faiz proqnozlaşdırılır. Halbuki dövlət büdcəsində ümumi xərc artımı 16,5 faizdir. Əmək haqlarının artım istiqaməti daha çox təhsil istiqaməti üzrə nəzərdə tutulub. 104 milyon manatlıq əmək haqqı artımının 70 milyon 26 rayonda təhsil işçilərinin diaqnostik qiymətlərinin nəticələri üzrə əmək haqlarının maliyyələşdirilməsinə yönəldilə bilər. Bu isə onu deməyə əsas verir ki, 2018-ci ildə dövlət büdcəsində əmək haqqı ilə bağlı ciddi artım proqnozlaşdırılmır".

□ **Nərgiz LİFTİYEVA**

Məhbusların qaçış hekayələri hər zaman oxucunu maraqlandırır. Onun detalları, sonluğu, eləcə də proses zamanı ortaya çıxan problemlər günlərlə, aylarla müzakirə mövzusu olub. Son günlər Qobustan həbsxanasından qaçan məhbuslar məsələsi də müzakirədən yan keçməyib.

“Yeni Müsavat” da mövzunun aktuallığını nəzərə alıb, yolu türmədən keçmiş məhbuslara aşağıdakı sualları ünvanladı: Türmədə olduğunuz zaman oradan qaçmağı düşündünüzü? Nə zamansa ağılnıza belə bir çılgın plan gəldimi? Belə bir cəhdiniz oldumu? Oldusa nəticəsi necə oldu?

Deputat, keçmiş məhbus Fərc Quliyev bildirdi ki, belə bir arzusu olsaydı, heç türməyə də düşməzdi. Müsahibimizin sözlərinə görə, hətta xarici ölkəyə getmək də onun üçün türmə ilə müqayisədə arzuolunmaz variantdır: “Vətənin məhbəsini xarici ölkələrin dəbdəbəsinə qat-qat üstün tuturam. Əgər türmənin üstündə Azərbaycan bayrağı varsa, mən o türməni də xarici ölkənin bayrağına tərcih edərem”.

Buna baxmayaraq, müsahibimiz Bayıl türməsində cəza çəkdiyi zaman qaçış planı hazırlamaqda ittiham olunduğunu yada saldı. Dedi ki, Bayılda “generalların işi” adlandırılan məşhur məhkəmə işi olan vaxt türmədə ştaba bənzər bir yer düzəlmişdi: “Orada Qarabağ müharibəsini necə udmaq, səngərləri necə hazırlamaq olar kimi plan düşünmüşdük. Amma biz gəzintiye çıxanda həmin dəftər ələ keçmişdi. Türmə rəhbərliyi şübhələnməmişdi ki,

biz bu dəftərdə türmədən qaçış planını yazmışıq. Halbuki mən vaxtdan səmərəli səkilə istifadə etmək üçün Qarabağı necə azad etmək olar kimi bir plan düşünmüşdüm. Bunu da türmə rəhbərliyi yanlış yerə yozmuşdu”.

F.Quliyev vurğuladı ki, ona nə həbsdən qaçmaq təklif olunub, nə də özünün ürəyindən belə bir şey keçib.

Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə isə məhbus olduğu zaman heç vaxt ağılının ucundan belə bir fikir keçmədiyini dedi: “Günahsız olduğumu bildirdim. Tezliklə azadlığa çıxacağıma da inanırdım. İnanmırdım ki, uzun müddət məhbus olacam. Proseslərə də o gözle baxıram. Həyatım kriminal aləmdə keçmir və kriminal aləmin üzvü deyiləm”.

I.Ağazadə vurğuladı ki, bu tipli qaçışları kriminal aləmin üzvləri gerçəkləşdirirlər. Onun sözlərinə görə, ölkələrində kaos olanlar, o kaos nəticəsində siyasi sistemə eybəcərliklərindən, həmin adamlara münasibətdən asılı olan şəxslər də türmədən qaçmağa meyilli olur. Partiya sədri deyir ki, ölkəmizdə belə bir durum yoxdur. Yəni Azərbaycanda xüsusi kaos və siyasi hakimiyyət uğurunda mübarizənin qanundankənar üsulları

Məşhur məhbuslar türmədən qaçmaq fikrinə düşüblərmi?

Bayıl türməsi, 2003-cü il

İqbal Ağazadə: “Bu cür qaçışları kriminal aləmin üzvləri düşünlər”

aktual sayılır: “Kriminal dünyanın adamı deyiləm ki, həbsdə 20 il qalıam. Heç vaxt belə fikirləri əsas götürməmişəm. Amma filmlər, ssenarilər həyatdan götürülüb. Azərbaycanda isə belə hallar çox olmayıb deyə bizə qəribə gəlir”.

Müsahibimiz eyni zamanda vurğuladı ki, ona türmədən qaçmaq kimi bir təklif də gəlməyib: “Bizim dönməmizdə türmədə bunt olmuşdu. Amma heç birimizin ağılna da gəlmir-

di ki, qaçaq. Bu da nadir təsadüf olunan hadisələrdən idi”.

AĞ Partiya başqanı Tural Abbaslı dedi ki, məhbəse düşən hər bir insanın ağılna gələn ilk ideya türmədən hansı yolla qaçmağın mümkünlüyü barədə olur: “Bu, psixoloji bir məqamdır. Ətrafa baxırsan ki, maşınların sayı nə qədərdir, hasarın hündürülmüyü nə boydadır. Amma sonra düşünürsən ki, ictimai-siyasi xadimsənsə, ömür boyu gizləne bil-

Pənah Hüseyn: “Prinsipcə belə fikirlər adamın ağılna gəlir”

məzsən. Bu, sənin fəaliyyətinin üzərindən xətt çəkir. Üstəgəl, informasiya texnologiyaları bu qədər inkişaf edəndə məntiqlə sona qədər saxlanmaq olmur. Dediyim kimi, türmədən qaçmaq barədə düşüncəni, amma bu, romantik düşüncədir”.

T.Abbaslı dedi ki, onlara digər məhbuslar tərəfindən qaçmaq da təklif olunmayıb.

Sabiq baş nazir, Azərbaycan Xalq Partiyasının sədri

Pənah Hüseyn də etiraf edir ki, türmədə olanda vaxtın çoxluğuna görə insanlarda müxtəlif fikirlər yarana bilər. Müsahibimiz bunların üzərində dayanmaq istədiyini dedi: “Adam o vəziyyətdə çox şey fikirləşir. Xarakteriniz fərqlidir. Konkret motivlərin üzərindən keçəndən sonra üstündə dayanmaq istəmirəm. Prinsipcə, belə fikirlər adamın ağılna gəlir”.

□ **Sevinc TELMANQIZI**

Yevlaxda iki uşaq atası özünü yandırdı

Hava soyuyanda intiharlar niyə artır?

Havalər soyuyan kimi sanki intihar hallarının sayı da artır. Sonuncu dəhşətli intihar hadisəsi Yevlax rayonunda baş verib. Lent.az xəbər verir ki, Yevlax şəhəri, Hüseynzadə küçəsi 49 ünvanında yaşayan 1983-cü il təvəllüdü Zeynalov Rübail Nizami oğlu üstünə benzini tökərək özünü yandırdı. Onun həyatını xilas etmək mümkün olmayıb. Bildirilir ki, R.Zeynalov 2 uşaq atası olub və maddi çətinlik çəkirmiş.

Faktla bağlı Yevlax Rayon Prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 125-ci (özünü öldürmə həddinə çatdırma) maddəsi ilə iş başlanılıb, araşdırma aparılır.

Ümumiyyətlə, son günlərə nəzər salsaq demək olar ki, hər gün bir və ya bir neçə şəxsin intihar etməsi barədə xəbərlərə rast gəlirik. Əksəriyyətinin isə ölüm səbəbi bilinmir. Bir sıra psixoloqlar bunu fəsil dəyişikliyi və bu dəyişikliyə irəli gələn depressiya ilə əlaqələndirir. Hava şəraitinin insanın əhvalına olduqca böyük təsiri var. İsti ölkələrin sakinləri daha istiqanlı, mehri-

ban, ünsiyyətçil, problemlərə davamlı olur. Soyuq ölkələrin sakinlərinin bir çox hallarda dözümsüzlük nümayiş etdirdiyi hallar isti ölkələrin əhvali üçün adi vəziyyət hesab olunur.

İntihar hallarının da məhz soyuq ölkələrdə daha tez-tez baş verdiyi statistikada təsdiqlənib. Bununla müqayisədə isti ölkələrin sakinləri arasında payız depressiyası halları da müşahidə olunur. Mütəxəssislərin “payız depressiyası” adlandırdığı hal var ki, burada artıq səbəb başqadır. Məsələn, bu depressiya əsasən isti ölkələrin sakinləri arasında qeydə

alınır. Onlar isti yay günlərinin arxasından soyuq, qısa və yağışlı payızı birdən-birə qəbul edə bilmirlər. Nəticədə depressiya qaçılmaz olur.

Maraqlıdır, əslində insanların soyuq havada intihara daha çox meyilli olmasının səbəbi nədir?

Psixoloq Vəfa Rəşidova soyuq aylarda insanların həyat eşqinin aşağı düşdüyünü dedi: “Ümumiyyətlə, intihara

gedən yol depressiyadan keçir. Əgər baş vermiş intihar afekt vəziyyətində baş vermiş intihar deyilsə, demək ki, bu, depressiyasından qaynaqlanan intihardır. İntiharla nəticələnən depressiya bir iki ayın deyil, illərin depressiyasıdır. Hansı ki, depressiyaya qatılan bu insan bunun müalicəsini almayıb, kimlərsə dərdini bölüşməyib. Əgər insan depressiyadadırsa və ağılından bir dəfə

də olsa, intihar etmək keçibsə, bunu yanındakı ilə bölüşməli, dərldəşməlidir. Şərt deyil ki, hökmən psixoloqa müraciət etsin. İnsan bölüşəndə, danışanda rahatlayır. İnsanlar həvalər soyuduğu aylarda güneşdən serotonin, yəni xoşbəxtlik hormonu ala bilmir. Güneş azalanda, beyində serotonin az olanda depressiya pik nöqtəyə gəlib çıxır və nəticədə intihar halları baş verir. İntihar halları bəzən genetik də olur. Əmisi, babası, dayısı və ya hansısa yaxını hansı ayda intihar edibsə, şəxs də həmin aylarda intihar edir. Əgər bu intihar genetik deyilsə, bu ağır, illərin çözülməmiş problemlərinin vulkan kimi partlayışdır. Son zamanlar depressiyada yam sözü sanki bir dəb halına alıb. Amma insanlar bilməlidir

ki, depressiya insanın əlindən tutub intihara aparır. Soyuq aylarda insanların motivasiyası aşağı düşür. Həyat eşqi az olan insanların ruh halı hava buludlu, yağmurlu olanda kəskin şəkildə dəyişir. Təbii ki, bunlar da depressiyaya təkan verir. Amma bu o demək deyil ki, hər hava dəyişildə insan mütləq ki, intihar edir, depressiyaya düşür. Burada söhbət depressiyanın ağırlığından, dərinliyindən gedir. Əgər bir insan tez-tez kaş ki, mən dünyaya gəlməzdim, yaşamağım gəlmir, bir gün gedəcəm kimi sözlər işlədirsə, bu intihara ge-

dən bir siqnaldir. Əgər kimsə ətrafdakılardan bu cür sözləri eşidirsə, diqqətli olmalıdırlar, çünki bunu deyən insan intiharı düşünür. Əslində hər bir insan ömründə ən azı bir dəfə intihar etməyi düşünür. Amma davamlı olaraq düşünülür. Əgər bir insan intihar haqda tez-tez düşünürsə, onu sevdiyi insanla görüşdirməli, ona yaxşı təsir edəcək mühitə yönləndirilməli və ya bir mütəxəssisə müraciət edilməlidir. Adaptasiya dövrü belə bir haldır ki, insan bu ərafədə nevroz olur, amma intihar etmir. İntihar halları adətən depressiyadan doğur. Bu da çox hallarda gizli depressiyadan baş verir. Bu uzun illər davam edir, insanın içini qurd kimi yeyir və insanı intihara sürükləyir”.

Bir neçə il öncə “American Journal of Preventive Medicine” jurnalında dərc olunmuş araşdırma göstərib ki, bəzi xəstəliklər hətta psixiki problemləri olmayan insanlarda intiharın riskini artırır. Araşdırma göstərib ki, kəllə-beyin travmaları, xərçəng, astma, bel ağrıları, durğun ürək çatışmazlığı, diabet, epilepsiya, miqren, Parkinson xəstəliyi, böyrək çatışmazlığı, insult, psixogen ağrı, yuxusuzluq intiharın riskini artırır. Yuxu pozulmaları və QİÇS intiharın riskini 2 dəfə, kəllə-beyin travması isə 9 dəfə artırır.

□ **Günəl MANAFLI**

Artıq dünəndən etibarən ölkəmizdə geomaqnit qasırğası bağlayıb. Qasırğanın oktyabrın 26-dək davam edəcəyi gözlənilir. Şamaxı Astrofizika Rəsədxanasının direktor müavini Elçin Babayev APA-ya bildirib ki, hazırda əsas geomaqnit indekslərindən biri olan Kp-nin qiyməti 2 ilə 3 arasında dəyişir (maksimum 9 olur), lakin getdikcə artacaq. Oktyabrın 24-də axşama doğru G1 kateqoriyalı, 25 oktyabrda isə G2 kateqoriyalı qasırğa gözlənilir.

Onun sözlərinə görə, maksimal şkala G5-dir və bu cür şkalaya uyğun qasırğalar nadir hallarda, 11 ildə 1-2 dəfə baş verir: "Budəfəki geomaqnit həyəcanlaşmasının da əsas səbəbi Günəş səthində hal-hazırda mövcud olan orta ölçülü "tac dəliyi"ndən başlanğıcını götürən yüksək sürətli Günəş plazma küləyinin təsiridir. "Tac dəlikləri"ndən yüklü plazma zərrəcikləri Günəş tacını asanlıqla tərk edir və sürətlə planetlərarası fəzaya, o cümlədən də, Yerə planetinə doğru yönəlir. Hazırda "günahkar" plazma küləyini sürəti 440 km/saniyədir. Hazırda planetlərarası maqnit sahəsinin Z komponentinin cənub istiqamətinə yönəlməsi, kosmik hava şəraitini daha əlverişsiz edir və "katalizator" rolunu oynayır. Atmosfer təzyiqinin nisbətən qalxması da müşahidə olunur və bu, neqativ diskomfort effektlərini artırır. Qasırğa yuxarı en dairələrində daha effektiv olur, əsrarəngiz qütb parıltılarının ("Aurora borealis") şəkilləri də tezliklə mediada yayılacaq. Bizim orta coğrafi en dairələri

Geomaqnit qasırğası başlayıb-fəsadları..

Adil Qeybullayev: "Bu dalğalar bioloji hüceyrələrin iş prosesini pozur"

üçün təsir adətən zəif olur".

E.Babayev qeyd edib ki, sağlam insanlardan fərqli olaraq, risk qrupuna daxil olan - xroniki ürək-qan-damar xəstəliklərinə düçar olanlar, ahıllar, uşaqlar isə gərginlikdən qaçmalı, yüngül qabaqlayıcı tədbirlər (həkim məsləhəti əsasında) görməlidirlər.

Maraqlıdır, ümumiyyətlə, maqnit qasırğası nədir? Günəşdə epizodik olaraq

özünəməxsus partlayışlar olur və bunun nəticəsində planetlərarası məkana enerji yüklənmiş xırda hissəciklərin (*Günəş plazması adlanır*) nəhəng axını atılır. Və onlar Yer kürəsinin maqnit qatına çatdıqda onunla qarşılıqlı əlaqəyə girib bu qatı bir növ "qəzəbləndirir", fırtına qoparır. Bütün dünya əhalisinin 1/3-i meteopatamdır, yəni onlar maqnit fırtınasının yaxınlaşmasını daha tez hiss edirlər.

Ekoloq Telman Zeynalov üç cür geomaqnit qasırğası olduğunu dedi: "Birincisi, Günəşdə partlayış baş verəndə elektromaqnit dalğalar gəlib Yer kürəsinə düşür və təsir göstərir. İkincisi, Yer kürəsinin özünün elektromaqnit qatları var. Həmin qatlar küləkdə, elektromaqnit qasırğada özünü qoruyur, bir də var ki, süni surətdə yaradılmış maqnit qasırğası. Süni surətdə elektromaqnit dalğalarını yaradan silah Rusiya və Amerikada var. Yer kürəsinə təsir etmək üçün bundan istifadə edirlər. Günəşdə partlayış olacağını əvvəlcədən bilmək mümkün deyil. Əgər deyirlərsə ki, 2-3 gün maqnit qasırğası olacaq, demək ki, bu sünidir. Günəş özü nüvədir. O, qızdıqca onun üzərində ləkələr olur. Ləkələr nə qədər çox olsa, temperatur da o qədər yüksək olur və bir o qədər də partlayışlar baş verir. Nəhəng partlayış, qasırğa baş verəndə və o, yer kürəsinə gəlib çatan zaman insanlar özlərini pis hiss edir. Yer kürəsinin özünün elektromaqnit dalğası

var və bu dalğa ona qarşı çəpər qurub gücünü azaldır".

Geomaqnit qasırğasının insan səhhətində törətdiyi fəsadlara gəlincə isə maqnit fırtınası zamanı çoxlarında ağciyərlərin həyati həcmi daralır ki, bu da müxtəlif ağciyər xəstəliklərini kəskinləşdirə bilər. Mərkəzi sinir sistemi belə təbiət kəskinləşməsinə daha həssas reaksiya verir. Bu zaman insanda qavrama qabiliyyəti aşağı düşə bilər, diqqət pisləşə, yavaşlana, hətta dayana bilər. Nəticədə baş sanki ağırlaşır, ovqat pozulur. Bir sıra mütəxəssislər maqnit qasırğasına sinə gərməyi üçün səhəri səhər yeməyi ilə yox, idman, gəzinti və ya qaçışla başlamayı tövsiyə edir.

Tibb elmləri doktoru, professor Adil Qeybullayev bunun daha çox meteohəssas insanlara təsir etdiyini dedi: "Meteohəssas insanlar təbiətin şilətaqlıqlarına, maqnit qasırğalarına, atmosfer havasının təzyiqinə, havanın soyuyub istiləşməsinə çox həssas reaksiya verirlər. Bu zaman onların təzyiqi qalxır, insan haldan hala

düşür. Bu şəxslər daha diqqətli olmalıdır. Bu cür insanlar nələre diqqət etməlidir deyər öz həkimləri ilə məsləhətləşməlidir. Bu cür insanlar həmin ərafədə mümkün qədər ev şəraitində olmalı, uzun müddət bayırda olmamalıdır. Ümumiyyətlə, insanların orqanizmi təbiətin mövcud olan şilətaqlıqlarına, o cümlədən də maqnit qasırğasına qarşı davamlıdır və ona adaptasiya oluna bilər. Məsələn, təsadüfi deyil ki, bu qasırğanın neqativ təsirlərini yalnız bir qrup insan öz üzərində hiss edir. Hansı ki, bu birbaşa təmasda olur. Geomaqnit qasırğası deyilən dalğada, sadəcə olaraq, yayılmış maqnit sahəsindən söhbət gedir. Bu dalğalar bioloji hüceyrələrin iş prosesini pozur, xüsusilə də bu sinir hüceyrələrinə aiddir. Müxtəlif sinir pozuntuları, yuxusuzluq, qan təzyiqinin artması və sairə kimi hallar yarada bilər. Əlbəttə, əvvəlcədən meteohəssas insanlar müəyyən tədbirlər görməlidir. Maqnit qasırğasının təsirinə ilk əlamətləri müxtəlif ola bilər. Hətta bəzi hallarda baş verə bilər. Bundan başqa, baş ağrısı, təzyiqin oynaması, ürək ağrıları, xəstənin haldan hala düşməsi, spazmlar, ürək döyüntüləri kimi əlamətlər mümkündür. Bunları özündə hiss edən insanlar həkimə müraciət etməlidir. Bunun ölmə nəticələnməsi halları nadirən baş verə bilər. Xüsusən də təzyiqin qalxması və buna bənzər hadisələrin yaratdığı fəsadlar nəticəsində ölüm hallı baş verə bilər, birbaşa yox".

□ Günel MANAFILI

Dünya liderlərinin sosial şəbəkə paylaşımaları

Kim nədən yazır?

Artıq uzun müddətdir ki, sosial şəbəkələr nəinki sırası vətəndaşların, həm də tanınmış siyasətçilərin, məşhurların həyatlarının bir hissəsinə çevrilib. Sosial şəbəkələr vasitəsilə siyasətçilər ictimai-siyasi, sosial məsələlərlə bağlı xalqa öz fikirlərini və mövqelərini çatdırır, məşhur sənətçilər isə öz yaradıcılıqlarını təbliğ edirlər. Maraqlıdır ki, dünya siyasətçiləri, prezidentlər və məşhurlar daha çox twitterdən istifadə etməyə başlayıb. Məsələn, ABŞ prezidenti Donald Tramp "Instagram" istifadəçisi olsa da, daha çox üstünlüyü twitterə verir. Tramp həm prezidentlik dövründə, həm də ondan əvvəl tez-tez bu sosial şəbəkədə paylaşım edir, insanların suallarına cavab verir, bəzən də canlı yayıma qoşulurdu. Hazırda prezidentin 41 milyon izləyicisi, 36 milyondan çox isə paylaşımı var. Trampın sonuncu paylaşımı isə Beyrutda Hizbullah tərəfindən öldürülən amerikalılarla bağlıdır: "Beyrutda Hizbullah tərəfindən öldürülən 241 amerikalının xidmətinə heç vaxt unutmayacağım. Onlar millətimizə xidmət edərkən öldülər". Prezidentin bu paylaşımına 50 min bəyənmə, 10 mindən çox şərh gəlib.

Rusiya prezidenti Vladimir Putin də daha çox twitterdə aktivdir. Lakin prezident əsasən iştirak etdiyi konfrans və tədbirlərdən olan foto və məlumatları paylaşır.

Türkiyə prezidenti Rəcəb

Tayyib Ərdoğan da twitter istifadəçisidir. 66 min izləyicisi olan prezident son paylaşımını CHP ilə bağlıdır:

"Olur olmaz hər mövzunu layiqlik üzərindən araşdıraraq, özündən başqa hər kəsi izah

soxmağa çalışan CHP anlayışının artıq miadı dolmuşdur". "CHP-lərin mövqeyi millətdən nə qədər qopuq olduğunu göstərmişdir. AYM-yə getmələri bizi şaşırtmadı".

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin isə twitterdə 268 min izləyicisi, 3500-dən çox paylaşımı var. 20 oktyabrda prezidentin profilində ardı ardına 3 paylaşım edilib:

"Tezliklə rəsmi açılış olacaq. Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu Avropa ilə Asiya arasında ən qısa yol olacaq". "Azərbaycanın fəal iştirakçısı olduğu Şərqi-Qərbi və Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizləri Avrasiyanın iqtisadi inkişafı üçün imkanlar açacaq". "Azərbaycan

uğurlu inkişaf yolu keçmiş, son 13 ildə ölkə iqtisadiyyatı 3 dəfə artmış, yoxsulluq və işsizlik 5 faizə düşmüşdür".

Prezidentin xarici siyasət məsələləri üzrə köməkçisi-şöbə müdiri Novruz Məmmədov isə twitterdəki aktivliyi ilə digər siyasətçilərdən fərqlənir. O, əsasən 3 - Azərbaycan, rus, ingilis dilində paylaşım edir. Prezident Administrasiyasının rəhbərinin son paylaşımı isə Corc Sorosla bağlıdır:

"Corc Soros - beynəlxalq siyasətin və beynəlxalq münasibətlərin məkrli aktyoru adət edib ki, həmişə onunla razılaşsınlar. Amma görünür, vəziyyət dəyişməyə başlayır. Özü də Avropadan". **Novruz Məmmədovun bundan əvvəlki paylaşımı isə "Qarabağ" futbol klubu ilə bağlı olub:**

"Heç bu dərəcədə təsəvvür etməzdim. İdmanda da Azərbaycan komandasını - "Qarabağ" klubunu sıxışdırdılar, bir neçə dəfə açıq-aydın cəzalandırdılar. Rəqib komandaya isə penaltı və digər pozuntulara göz yumuldu. Siyasətdə baş verənlər idmanda da təkrar olunur".

Son vaxtlar Müsavat Partiyasının rəhbəri Arif Hacı da twitterdə aktivlik göstərir. Lakin partiya sədri demək olar ki, ancaq facebookdakı statuslarını yenidən twitterə paylaşır. Partiya sədri son paylaşımında oktyabrın 22-də erməni silahlı qüvvələrinin atəşkəs rejimini pozması nəticəsində şəhid olan əsgər Cabbar Zeynalovun və atasının fotosunu paylaşaraq bildirib:

"Şəhid atasının bu şəklini görəndə İmaməddin Nəsiminin edam kürsündə olan şagirdini, ustadın ona dedi ki, "Gözüm nuru, bu bədbəxtlər heç vaxt anlamayacaqlar ki, sən necə müqəddəs ucalıqdasan" sözlərini xatırladım".

Digər azərbaycanlı siyasətçilər isə facebookda aktivlik göstərir, iştirak etdiyi konfrans və tədbirlərdən olan məlumat və fotolarını paylaşır. Mütəmadi olaraq müzakirəli statuslar paylaşan millət vəkili Fazil Mustafada son günlərdə iştirak etdiyi tədbirlər haqda statuslar paylaşmış.

Şou-biznes, mədəniyyət nümayəndələrinə gəldikdə isə sənətçilər daha çox "Instagram" sosial şəbəkəsində aktivlik nümayiş etdirirlər. Məsələn, xalq artisti Brilliant Dadaşova ənənəvi olaraq evində, royalın arxasında yeni ifasını təqdim edib. Xalq artisti son ifası ilə bağlı maraqlı məqamada toxunub:

"Uşaqılıqda bu musiqini bacım İradə pianinoda müşayiət edib mənə sevdirmişdi. Yalnız Rzazadə oxuyardı. İndi mənə dostlara evdən birbaşa eksklüziv".

Xalq artisti, pianoçu Murad Adıgözelzadə isə son olaraq Almaniyaadakı konsertindən olan foto paylaşmış. Əməkdar artist Ədalət Şükürov tələbək illərinə aid sənədin fotosunu paylaşmış.

Əməkdar artist Elza Seyidcahan isə "Instagram"dakı son paylaşımında xalq artisti, xərçəng xəstəsi Könül Xasıyevaya ölkənin birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva tərəfindən ev verilməsini təqdir edib:

"Sizə çox təşəkkür edirik. Əvəzolunmaz, qiymətli sənə malik, hələ körpə yaşlarından sənətə xidmət edən xalq artisti Könül Xasıyevanı sizin diqqətli mərhəmətiniz yenidən səhnələrə qaytarar, inşallah".

Əməkdar artist Ədalət Şükürov tələbək illərinə aid sənədin fotosunu paylaşmış.

Əməkdar artist Elza Seyidcahan isə "Instagram"dakı son paylaşımında xalq artisti, xərçəng xəstəsi Könül Xasıyevaya ölkənin birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva tərəfindən ev verilməsini təqdir edib:

"Sizə çox təşəkkür edirik. Əvəzolunmaz, qiymətli sənə malik, hələ körpə yaşlarından sənətə xidmət edən xalq artisti Könül Xasıyevanı sizin diqqətli mərhəmətiniz yenidən səhnələrə qaytarar, inşallah".

□ XALIDƏ

Hazırda bütün ölkədə Astara-Bakı qatarından qaçan iki məhbus barədə xəbərlər müzakirə olunur. Amma dünya belə hekayələrlə çalxalanır. Bu haqda filmlər çəkilib, romanlar yazılıb. Məhbusların hər zaman bir "B" planı olub və ən "cəsəretli" olanlar bir qaçış hekayəsi yaradıblar.

Danimarkada məhbusun türmədən qaçmaq hüququ var

Keçək ilginc qaçış hekayələrinə. Hansı ölkənin məhbusları türmədən niyə və necə qaçır?

Danimarkada məhbusların həbsxanadan qaçmaq hüquqları var. Ələ keçdikdə isə onları heç bir cəza gözləmir. Məntiq də bundan ibarətdir ki, əgər kimsə həbsxanadan qaçarsa, deməli, fərasətli adamdır. Ona cəza tətbiq etmək ədalətsizlik olar.

Həbsxanadan qaçmaq istəyi hər məhkumun ilk həbs günündən etibarən düşündüyü, amma qurulan bir çox planın suya düşməsi ilə uğursuz olan bir prosesdir. Amma insanları heyretə salan bir çox hekayələr var. Onları bir-bir nəzərdən keçirək.

Ted Bundi Amerika serial qatil ənənəsinin ilk nümunəsi olaraq yada salınır. 30-dan artıq qadını öldürdüyü zənn edilən Bundi 2 dəfə həbsdən qaçmağa nail olub. Bundi həqiqi bir psixopat idi. O, öldürmə üsulu olaraq boğmaq və başa şiddətli zərbədən istifadə edirdi. 1975-ci ildə bir polis məmurunu qaçırmağa çalışsan və ardınca həbs olunan Bundi ona qarşı irəli sürülən cinayət ittihamlarını rədd etdi, amma yenə də məhbus olaraq həyatına davam etdi.

Əsasən vəkillik və öz-özünün vəkilliyini edirdi. Bu səbəbdən də hüquq kitablarına baxmaq bəhanəsi ilə kitabxanaya getməyə icazə istədi. İstəyi qəbul edilən Bundi ikinci mərtəbədəki kitabxananın pəncərəsindən hoppanaraq qaçdı. Yerə düşəndə biləkləri ziyan gören serial qatil bir həftə sonra yaxalandı.

Yenə həbsxanaya yollanan Bundi bu dəfə də hücrəsinin zəmininə bir tunel qazdı. Yorğanın altını kitablarla doldurdu və tunelə girdi. Tunelin ucu şans əsəri baş nəzarətçinin evinə çıxırdı və Bundi qaçdığı gecə nəzarətçi evdə deyildi. Adamin geyimləri ilə özünə yeni bir stil yaradan Bundi Floridaya doğru çıxıb və serial cinayətlərinə davam edib.

Onların qaçış hekayəsi filmlərə ilham verib

1930-cu illərin əvvəlində bank qərətləri ilə barəsində xeyli söz-söhbət yaradan Con Dillinger cinayətkar olmasına baxmayaraq, xalq tərəfindən qəhrəman elan edilmişdi. Onu ən təhlükəli cinayətkarların olduğu "Crown Point" həbsxanasına yerləşdiriblər. Amma o, həbsdə olduğu günlərdə yonduğu və daha sonra qara rənglə rənglədiyi taxta parçası ilə nəzarətçiləri təhdid edib, daha sonra isə həbsxana müdirinin maşınına alaraq qaçmağa nail olub. 1934-cü ildə getdiyi bir kinoteatrın çıxışında FTB əməkdaşları tərəfindən ələ keçirilib.

Keçmiş sevgilisini və onun yeni sevgilisini öldürməyə görə edam cəzasına məhkum edilən Thompson bunu haqq etmədi-

yini düşündüyü üçün özünə bir qaçış planı hazırlayıb. İlk olaraq hücrəsinə köynək, şalvar kimi gündəlik geyimlər daxil etməyə nail olan Thompson irəliləyən müddətdə vəkil ilə görüşmə tələbi irəli sürüb. Görüşmə günündə otağa girib və vəkil gəlmədən geyimlərini dəyişdirib, otaqdan qaçmağı bacarıb. Çıxarkən onu dayandıran və şəxsiyyət vəsiqəsi tələb edən məhkəmə nəzarətçilərinə də böyük

birinin içinə girməyi bacarıb və çantalan götürməyə gələn maşın sayəsində bayırda anbara çıxmağa nail oldu.

Richard McNairn hekayəsini ilginc edən detal isə onun bir polis tərəfindən dayandırılması və polisi özünün sıradan bir vətəndaş olmasına inandırmaq otaqdan qaçmağı bacarıb. Çıxarkən onu dayandıran və şəxsiyyət vəsiqəsi tələb edən məhkəmə nəzarətçilərinə də böyük

Alfred Corc Haynd - bir bril-

qapını açarla bağlayır.

Rəhim Qaziyev və Arif Paşanın film kimi qaçış hekayəsi - unudulmuş müdhiş detallar

Azərbaycan tarixindəki səs-küylü qaçış hekayələri az deyil. Bunlardan biri də eks müdafiə naziri Rəhim Qaziyevə məxsus olub. Amma o, zaman-zaman mediada verdiyi açıqlamalarda bu olayın fərqli təqdim olunduğunu deyib: "Birinci məhkəmə ge-

nim üçün çox müəmmalı idi. Elə məqamlar var ki, hələ də mənə aydın deyil. Axşam idi, növbə rəisi Faiq Mirzəyev gəlib mənə kameradan çıxardı və karsərə salınacağıma dedi. Məni apardı növbə rəisinin otağına. Gördüm ki, Rəhim Qaziyev orada əyləşib. Stolun üstündə yemək-ichmək, araq var idi. Bu, həmin vaxt idi ki, mənim haqqımda həbs-qətimkan tədbiri bir-iki günə dəyişəsi və azadlığa buraxılması idim. Rə-

1-də oranı tərk etdik. Qapıların hamısı "sekret"li idi. Təbii ki, Faiq Mirzəyev növbə rəisi olaraq qapıları açmaq hüququna malik idi. O, çox asanlıqla bütün qapıları açdı və heç bir maneə ilə rastlaşmadan binanı tərk etdik. MTN-in arxa tərəfində bir qədər aralıda dayanan maşına oturdum. Rəhim Qaziyevin sürücü ilə görüşməsindən bu qənaətə gəldim ki, sürücü Rəhim bəyə yaxın adamdır. Maşın "Emlər

Türmədən qaçış hekayələri

Detektiv filmlər və romanlar onlardan ilham alıb

"Günahsız həbs olunmuşdum və öldürüləcəyimi bildirdim deyə qaçdım..."

yant oğrusu olan və məhərrətlərini türmədə də istifadə edən Alfred həbsə düşən kimi açarın şəklini əzbərləyib və onun bir təqlidini hazırlayıb. Təbii ki, 8 ay sonra tutulanda ona heç bir açar göstərilməyib. Amma məhkəməsinin getdiyi vaxt tualelə getmək üçün icazə istəyib və burada qandallarından qurtulub. Nəzarətçiləri isə Hinds ayaqyolunda kilidlədiyi üçün həmin an onu heç kim tuta bilməyib. 1953-cü ildə Alfi Haynds zərgərlik mağazasını soyduğu üçün həbs cəzasına məhkum olunmuşdu. Oğurladığı 90 min dolları o, heç vaxt qaytarmamışdı. Məhkəmədə o, öz günahını boynuna aldı və 12 il həbs cəzasına məhkum olundu.

Alfi naməlum şəkildə bağlı qapılardan və 6 metr hündürlüyündə olan divardan qaçmışdı. Qaçışdan sonra o, düzgün həyat tərzini sürürdü: inşaatçı və dekarator kimi çalışırdı. 1956-cı ildə isə Skotland Yardın detektivləri nəhayət ki, onu izləyib həbs etdirirlər. Həbsdən sonra məhkəmə zalında Haynds ittihamları həbsxanaların işçilərinə qarşı çevirir və onları qeyri-qanuni həbs etmədə günahlandırır. Yarınmış vəziyyətdən yararlanaraq Hayds məhkəmədən qaçmışdı. İki mühafizəçi onu qandalla ayaq yoluna gətirdikdə o, mühafizəçiləri ayaq yoluna itələyir və onları özünə arxadan

dən zaman mən qaçındım, adını da qoydular ki, Rəhim Qaziyev digər müttəhimlərlə qaçdı. "KQB"-nin 6-cı mərtəbəsindən, tam nəzarətdə olan yerden qaçmaq olardımı? Öldürməkdən ötrü qaçırıdılar, amma Allahdan oldu ki, möcüzə baş verdi, bir az da başım işlədi, sağ qaldım. Səhəri gün də bəyanat yaydım ki, hazıram gəlməyə, siz məni öldürməyə qaçırıdınız".

Laçın Alayının keçmiş komandiri Arif Paşa da 90-cı illərdə MTN təcridxanasından qaçan tanınmışlardan olub. A.Paşa daha öncə "Yeni Müsavat"a müsahibəsində təcridxanadan qaçma hekayəsini detallarına qədər danışmış. O, qaçmağa razılıq verməsinin günahsız həbs olunması və öldürüləcəyini bilməsi ilə əsaslandırır: "Məni heç bir günahım olmadığı halda müəyyən qüvvələr hansısa planlarını həyata keçirmək üçün qondarma ittihamlarla həbs etdirmişdi. Qaçmazdan bir müddət qabaq mən təcridxanada zəhərlənmişdim. Zəhərli maddəni çayma qatıb mənə vermişdilər. Zəhərləndiyimi hiss edən kimi kitabın içində saxladığım kalium-permanqatdan (marqans) istifadə edib mədəmi yudum və zəhərlənmədən xilas oldum".

A.Paşa qaçışda iştirak edən şəxslərin heç birinin təcridxanada eyni kamerada saxlanmadığını dedi: "Açıq, o qaçış mə-

him Qaziyev Faiq Mirzəyevin yanında onun adından mənə dedi ki, təcridxanadan qaçmalıyıq. Əks halda, bizi öldürəcəklər. O, getmək planının da hazır olduğunu dedi. Öncə düşündüm ki, bir neçə günə azad olunacağam, niyə qaçım. Sonra düşündüm ki, artıq çox ciddi bir əməliyyatın, cinayətin hazırlanmışından xəbərdar insan çevrilməmişəm. Getmək istəməsəm də mənə bu faktı bildiyim üçün sağ qoymazlar. Beynimdə bu cür götür-qoy edib gördüm ki, getmək qalmaqdan şansıdır. Qalmağın yüz faiz ölümdür. Mən Rəhimlə Faiqə dedim ki, niyə məhz mən də qaçmalıyam. Dedilər ki, öldürüləcək adamların sırasından mənə başa düşdüm ki, Şuşa-Laçın işində dindirilən insanların öldürülmə planı var. Mirzəyevlə Qaziyevin dediklərinə inanmamağa əsasım yox idi. Çünki az öncə zəhərlənmişdim. Açıq gördüm ki, Şuşa-Laçın işinin açılmamasında maraqlı olan qüvvələr var".

A.Paşa qaçış təklifini qəbul etdiyini və həmin gecə F.Mirzəyevin köməyi ilə MTN-in təcridxanasından qaçdığını belə xatırlayır: "Təcridxana MTN-in 6-cı mərtəbəsində idi. Oradan bayıra qədər çoxlu qapı var idi. Növbə rəisi Faiq Mirzəyev Baba Nəzərini və Ələkrəm Hüm-mətovu da karsərə salmaq adı ilə gətirəndən sonra gecə saat

Akademiyası" metrosunun yaxınlığında dayandı. Ələkrəm Hüm-mətovla Faiq Mirzəyev bizdən ayrılıb getdi. Biz üçümüz isə qısa müddət bir yerdə qaldıq, sonra isə ayrılıq. Hüm-mətovdan ayrılanda Rəhim Qaziyev dedi ki, dilinə bir də "taliş, Muğan" sözlərini gətirsən, başına bir güllə çaxacağam. Qaziyev mənə Rusiyaya getməyi təklif etdi. Qəbul etmədim".

A.Paşa qaçandan sonra ancaq Azərbaycan ərazisində olduğunu deyir: "Yerimi və bəzən də görkəmimi müəyyən qədər dəyişirdim. Elə olurdu ki, avtobusda tanıdığım adamla və ya hüquq-mühafizə orqanı əməkdaşı ilə yan-yanı oturdum. Ancaq tanıyırdılar. Bəzən təəcübünür və təəssüflənirdim ki, gör Azərbaycan necə təhlükəli vəziyyətdə yaşayır. Deməli, hansısa düşmən kəşfiyyatçısı da gəlib burada sərbəst hərəkət edə bilər. Bir müddət gizli yaşayandan sonra Milli Məclisə məktub yazdım. Məktubda şərtlər qoydum. Şərt qoydum ki, mənim məhkəmə prosesim açıq və qərəzsiz keçirilməlidir. Müraciətim qəbul olundu. Gəldim Xalq Cəbhəsinin qərarına. Təşkilatın rəhbərliyinin müşayiəti ilə getdim Ali Məhkəməyə. Məhkəmədə mənə qarşı irəli sürülən ittihamlar sübuta yetirilmədi və bəraət aldım. Günahsız həbs olduğumu bilən adam həbsdən qaçarsa və onun günahsızlığı məhkəmədə sübut olunursa, həmin şəxs qaçdığı üçün cəzalandırılır. Məni də həmin vaxt buna görə həbs etmədilər. Lakin üç ay sonra - Ələkrəm Hüm-mətov həbs olunduqdan 4-5 gün sonra mənə yənə sorğu-suala tutdular. Kimlərin evində gizlədiyimi öyrənmək istədilər. Dedim ki, mən türk kişisiyəm. Türk kişisi dar gündə ona evini verən, kömək edən adamları satmaz. Dedim mənə güllələnmə verilərsə o adamların adını çəkərəm. Çox cəhd etdilər. Ancaq istəklərinə nail olmadılar. Ona görə də mənə təcridxana rejimini pozmaqda və cəzaçəkəmə yerindən qaçış ittihamı ilə həbs edib 5 il iş verdilər. Beləliklə, mən bəraət almağıma rəğmən təcridxanadan qaçandan 1 il 2 ay sonra yənə həbs edildim. 1 ildən bir qədər çox qanunsuz həbsdə saxlanandan sonra amnistiya ilə azad olundum".

□ **Sevinc TELMANQIZI**

MUSAVAT

Son səhifə

N 220 (6834) 25 oktyabr 2017

Uşağını 12 dollara satışı çıxardı

Misisipidə yaşayan jurnalist Aleks McDaniel sosial mediada çox düşünmədən bir şeylər paylaşmanın nəticələrini pis bir şəkildə təcrübə etdi. Gənc ana uşağının şəklinin altına "3 yaşında, satışı çıxarılıb. 12 dollara və ya daha yaxşı bir təklif verənə satılır" yazaraq öz aləmində kiçik bir zarafat etdi, amma bir neçə gün sonra iş yerinin qapısına Uşaq Qoruma Xidmətləri əməkdaşları gəlincə stress yaşayıb. Məlum olub ki, Misisipidə yaşayan və adını gizli tutan bir adam uşaq istismarı xəttinə zəng vuraraq, bir qadının internetdə oğlunu satma təşəbbüsünü irəli sürdüyünü deyib. Adam eyni zamanda qadının əqli durumunun da yerində olmadığını vurğulayıb.

Hadisənin bəsit bir zarafat olduğu anlaşılırsa da, qadınla bağlı qanun çərçivəsində əməliyyat başlanıb. Bundan başqa, sosial xidmət əməkdaşlarının da bir müddət sistemli olaraq ailəyə ev ziyarətləri edəcəyi açıqlandı. Az qala uşağını itirmə və həbsə girmə təhlükəsi yaşayan qadın isə "Onları qınamıram. Hər kəsin bir işi var və onların da budur" dedi. Jurnalist eyni zamanda deyib ki, ondan şikayət edən şəxsin yumor hissi yoxdur və olduqca qərəzli, pis niyyətli davranıb. Twitter'də etdiyi bəsit bir zarafat ucbatından məhkəməyə düşən qadına hər hansı cəza verilməsə də, yaşanan hadisə insanların sosial mediadan daha diqqətli istifadə etmələrinin vacibliyini bir daha təsdiqlədi.

Ana ildırım vuran oğlunu videoya çəkdi

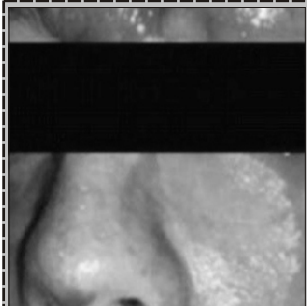
Argentina da bir qadın 12 yaşlı oğlunu şimşək vurmalarını videoya çəkib. Bu barədə lenta.ru saytı xəbər verib. Uşağın anası Karolina Kotur şimşəkdən qorxan balaca qızını sakitləşdirmək üçün evdə olub. Bu zaman evdə çalışan xadimə ona deyib ki, oğlu su borusunun yanında oynayıb. Bunu eşidən ana kamerasını açıb və uşağı çəkməyə başlayıb. Amma çəkiliş zamanı oğlanı ildırım vurub, anası isə qorxusundan telefonu yerə atıb. Xoşbəxtlikdən uşağa heç nə olmayıb. Kotur jurnalistlərə açıqlama-

sında deyib ki, oğlunu ildırım vuranda ciddi stress keçirib: "Bundan sonra belə hadisələr zamanı hər iki uşağımı gözümün qabağından ayırmayacam".

Rəqs insanı ən çox xoşbəxt edən məşğuliyyətdir

İngiltərədə aparılan bir araşdırmada xoşbəxtliyin maddi dəyəri ölçülüb. London İqtisad Məktəbinin tədqiqatçıları insanları daha çox hansı növ fəaliyyətin xoşbəxt etdiyini araşdırıblar. Hesablamalara görə, sənət və mədəniyyətlə bağlı fəaliyyətlərlə yanaşı idman da insanlara illik gəlirlərində 5 min sterlinq (təxminən 5600 manat) qədər artım olması dəyərində xoşbəxtlik verir. 40 min ingilis ailəsində aparılan araşdırma "The Daily Telegraph" qəzetində dərc olunub. Yaş, səhhət və təhsil səviyyəsi kimi xoşbəxtliyə təsirli olan faktorlar xaric hansı fəaliyyət növünün insanları daha çox xoşbəxt etdiyi araşdırılıb. Araşdırmaya görə insanı yaxşı hiss etdirən fəaliyyətlərin başında rəqs etmək dayanır. Bu xoşbəxtliyin pulla ekvivalenti təxminən 2200 manatdır. Siyahıda rəqsdən sonrakı yerdə üzümək dayanır. Həftənin bir günü üzümək sizə məaşınızda 830 manat artım olmuş kimi hiss yaşadır. Üzmək - futbol və velosiped sürməkdən iki qat daha çox insanı xoşbəxt edir.

Tərləyəndə bədənindən tər yox, qan gəlir

21 yaşlı İtaliya sakinində nadir xəstəlik tapılıb. Belə ki, o, tərləyəndə bədənindən tər yox, qan axır. Bu barədə "The Independent" Kanadada tibbi assosiasiyasının jurnalına istinadən xəbər verir. Xəbərde bildirilir ki, emosional gərginlik zamanı qanlı tər qadının üzündə və ovucalarında əmələ gəlir. Bu cür tutmalar isə daha çox yuxu zamanı özünü göstərir. Bu yuxuların və tutmaların uzunluğu isə 1-5 dəqiqə arasında davam edir. Bu xəstəlik ucbatından 21 yaşlı qadın cəmiyyətdən qaçmağa başlayıb. Onda kliniki depressiya və panika ilə müşayiət olunan kədər halları da yaşanır. Həkimlər isə qadında hematitroz xəstəliyi aşkarlayıblar. Bu, 10 milyon adamdan birində öz əksini tapır. Hematitroz xəstəliyi zamanı tər əvəzinə insanın bədənini qan ifraz edir və bu, dərinin üst təbəqəsinə çıxır. Qadın bir neçə dərman təyin olunub. Bunlardan biri də beta-adrenoblokator ki, bu, gücü azaldır və ürək tutmalarının sayını minimuma endirir.

QOÇ - Yersiz qürrelənməyiniz, özünüzi tərifləməyiniz ünsiyyətdə olduğunuz adamlarda sizə qarşı ikrah yarada bilər. Səmi mi və sadə olun. Axşama yaxın təzə xəbər eşidəcəksiniz.

BUGA - Ümumi passivliyinizi nəzərə alıb fəaliyyətə ara verin. Əsas enerjinizi bütünlüklə istirahətə və səyahətlərə həsr edin. Günün ikinci yarısında istənilən mübahisə və riskdən yayının.

ƏKİZLƏR - Maddi problemləri nəzərə almasaq, bu təqvimdən narazı qalmağınıza ehtimal bir ciddi əsas yoxdur. Ulduzlar insanlara baxışlarınızı kökündən dəyişməyi tövsiyə edir. Əsəblərinizi qoruyun.

XƏRÇƏNG - Saat 14-ə qədər münaqişəli məsələlərdən uzaq olmağa çalışın. Kiminsə özü yaratdığı problemi düzəltmək fikrinə düşməyin. Sonrakı saatları isə bütünlüklə əyləncələrə həsr edin.

ŞİR - Uğurlu gündür. Günün birinci yarısında qazanmaq, nahardan sonra isə xoş təsadüflərlə rastlaşmaq şansınız var. Yeni əlaqələrə ciddi və perspektivli yanaşın. Bu, yalnız xeyrinizə ola bilər.

QIZ - İlahi prinsiplərə xüsusi əhəmiyyət verin. Günahlarınızın yuyulması üçün dualar edin. Sevdiniz adamda özünüze qarşı yalnız rəğbət yaratmağa çalışın. Uzaq səfərləri təxirə salın.

TƏRƏZİ - Cərəyan edən proseslərə çilgün tərzdə yanaşmağınız heç bir irəliləyişə təkan verməyəcək. Odur ki, müdriklik göstərməyiniz tələb olunur. Yeni əməkdaşlığa ciddi tərzdə yanaşın.

ƏQRƏB - Bürcünüz başlayandan sanki qayğılarınız da artıb. Qarşınızda duran vəzifələrin öhdəsindən çətinliklə gəlməyiniz sizi səbərsiz edir. Bir az dözümlü olun. Ulduzlar varlanacağınızı bildirir.

OXATAN - Passiv bir gün yaşamaq olacaqsınız. Özündən müştəbehlik, hamıya yuxarıdan aşağı baxmaq kimi mənfi xüsusiyyətlərdən uzaq olun. Yeni işgüzar təklifləri rədd etməyin.

OĞLAQ - Hər mənada uğurlu bir təqvim yaşayacaqsınız. Sevdiniz adamlarla ümumi dil tapmağınız əsas işlərinizin gedişində müsbət çalarlar əmələ gətirəcək. Gecəni öz evinizdə keçirin.

SÜTÖKƏN - Ailə-sevgi münasibətlərində bəzi xoşagəlməzliklə rastlaşa bilərsiniz. Boş yerə hay-küy qaldırmayın. Hər şeydən əvvəl ətrafınızda müsbət aura, xoş mühit yaradın ki, qurtulasınız.

BALILAR - Hər hansı işdə təkbaşına addım atmaqdan vaz keçin. Əməkdaşlıq zəminində isə uğurlara yetişəcəksiniz. Saat 16-dan sonra perspektivi sual altında olan danışıqlardan imtina edin.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

245 nəfər eyni anda özünü körpüdən atdı

Braziliyada qeyri adi bir rekord qeydə alınıb. Bu, 245 nəfərin eyni anda özünü 30 metrlik körpüdən aşağı atması idi. Həmin anda bütün kameralar da qeydiyyatda idi. Sao Paulo yaxınlığındakı Hortolandiadakı atlayış zamanı dartılmayan özəl iplərdən istifadə olundu. Dünya miqyasında xəbər olan rekord sınaqma beynəlxalq agentliklər də diqqət göstərdi. Videogörüntülərlə yanaşı, çoxlu sayda foto da çəkildi.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-cü məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABIROĞLU

Lisənziya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.